

ALLU

Evaluering af et botilbud for udsatte unge

Karen Margrethe Dahl

Rapport

ALLU

Evaluering af et botilbud for udsatte unge

Karen Margrethe Dahl

ALLU – Evaluering af botilbud for udsatte unge

© VIVE og forfatteren, 2017

ISBN: 978-87-7119-455-5

e-ISBN: 978-87-7119-456-2

Layout: Hedda Bank

Forsidefoto: Colourbox

Tryk: Rosendahls a/s

Projekt: 100132

VIVE – Viden til Velfærd

Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd

Herluf Trolles Gade 11, 1052 København K

www.vive.dk

VIVE blev etableret den 1. juli 2017 efter en fusion mellem KORA og SFI. Centeret er en uafhængig statslig institution, som skal levere viden, der bidrager til at udvikle velfærdssamfundet og den offentlige sektor. VIVE beskæftiger sig med de samme emneområder og typer af opgaver som de to hidtidige organisationer.

VIVEs publikationer kan frit citeres med tydelig kildeangivelse.

Forord

Allu, som bliver evalueret i denne rapport, er oprettet i foråret 2014 som et socialpædagogisk botilbud til socialt udsatte unge i alderen 12-18 år under Mælkebøttecentret i Nuuk. Allu har plads til seks unge, der fortrinsvis er anbragt af Kommuneqarfik Sermersooq, men tager også imod unge fra de øvrige grønlandske kommuner.

SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd (nuværende VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd) har evalueret Allu. Evalueringen blev påbegyndt i april 2016 og afsluttet ultimo 2016. Evalueringens formål er at beskrive forholdene i Allu og vurdere, hvilken betydning det har for de unge at bo der.

Tak til alle unge, familiemedlemmer, medarbejdere i Allu og sagsbehandler i Kommuneqarfik Sermersooq for deltagelse i undersøgelsen. En særlig tak til afdelingsleder Stine Mogensen for et godt samarbejde.

Evalueringen er foretaget af forsker ph.d. Karen Margrethe Dahl. Mag.art. Else Christensen, tidligere seniorforsker ved SFI, har fungeret som referee. Rapporten er bestilt og finansieret af Mælkebøttecentret.

København, august 2017

Agi Csonka

INDHOLD

SAMMENFATNING	5
1 INDLEDNING	11
1.1 Anbragte børn og unge i Grønland	11
1.2 Opbygning af evalueringen	12
2 UNDERSØGELSENS DATA OG METODER	13
2.1 Oplysningskema.....	13
3 ALLUS RAMMER OG METODER	19
3.1 Huset og hverdagslivet	19
3.2 De pædagogiske metoder.....	20
3.3 Samarbejde med kommunen.....	22
4 DE UNGE I ALLU	25
4.1 De unges baggrund	25
4.2 De unges udvikling.....	26
4.3 Ord eller handling.....	34
4.4 De unges adfærdsproblemer, målt med SDQ	35
4.5 Opsamling.....	37
5 MEDARBEJDERNES OPLEVELSE AF ALLUS PRAKSIS	41
5.1 Anerkendelse, tillid og stabilitet	41
5.2 Relationsopbygning og selvbearbejdning	42
5.3 Fællesskab eller individuel tilgang	45
5.4 Betydningen af grønlandsk og dansk sprog	45
5.5 Arbejdsvilkår, efteruddannelse og supervision	45
5.6 Opsamling.....	46
LITTERATUR	47

SAMMENFATNING

Allu, der på grønlandsk betyder "sælens åndehul", er et botilbud for seks 12-18-årige grønlandske unge, der er anbragt uden for deres familie. Botilbuddet har eksisteret siden 2014 og er en del af Mælkebøttecentret, der ligger i Nuuk.

Formålet med Allu er at tilbyde unge med problematisk familiebaggrund og/eller lettere psykosociale (ikke behandlingskrævende) vanskeligheder, et familielignende hjem med en regelmæssig hverdagsstruktur og relationer til det pædagogiske personale, samtidig med at de har mulighed for at bevare kontakten til deres familie og eventuelle ressourcer i deres opvækstmiljø. Målet er, at de unge bliver bedre i stand til at klare sig selv (privat og på arbejdsmarkedet) og undgår risici som fx alkohol- og stofafhængighed samt kriminalitet.

Formålet med evalueringen samt de anvendte metoder

Formålet med evalueringen er at vise, hvordan de syv unge, der boede i Allu i løbet af de otte måneder, evalueringen varede, har udviklet sig, fra de flyttede ind i Allu og til evalueringen blev afsluttet. I forlængelse heraf skal evalueringen diskutere, hvordan Allus rammer og pædagogik understøtter de unges trivsel og udvikling.

Evalueringen bygger primært på data, der er indhentet ved to besøg i Allu – ét i april og ét i november 2016. Ved begge besøg opholdt SFI's medarbejder sig i Allu i flere hele og halve dage i både dag- og aftentimer. Derudover har Allus leder imellem de to besøg besøgt SFI i København og her givet en status på de unges udvikling. Datamaterialet består således af:

- oplysninger om i alt syv unges baggrund, problemstillinger og udvikling i tiden op til første besøg i april 2016 og i løbet af evalueringsperioden
- interview med de unge, med personalet, med familiemedlemmer og med en af de unges sagsbehandlere
- observation af samspillet mellem personalet og de unge samt de unges individuelle adfærd i Allu
- skriftligt materiale i form af behandlingsplaner og målinger af de unges trivsel ved hjælp af standardiserede SDQ-spørgeskemaer.

Materialet bruges til at lave en kvalitativ analyse af de konkrete unge, der har boet i Allu, mens evalueringen har fundet sted, samt en vurdering af, hvordan Allu understøtter netop disse unges udvikling. Da datagrundlaget er spinkelt, er det ikke muligt at generalisere resultaterne. Forhåbningen er dog, at evalueringen kan fungere idégenererende og bruges til at inspirere Allu og lignende institutioner til anderledes måder at anskue og indrette hverdagslivet på.

Allus rammer og pædagogiske tilgang

Allu ligger i et ombygget dobbelthus i en forstad til Nuuk og er indrettet med henblik på at skabe en familier, ikke-institutionel stemning. Institutionen er tænkt som et professionelt alternativ til familiepleje, og hverdagen er derfor præget af de dagligdags rutiner, der finder sted i de fleste familier med teenagere. De unge forventes at passe deres skole eller praktikplads, deltage i måltider og huslige pligter og følge husets regler om fx faste sovetider, men har ellers en del frihed til selv at bestemme, hvordan de vil tilrettelægge deres hverdag. Der tilstræbes et minimum af magtanvendelse, hvilket betyder, at personalet ikke anvender magt over for en ung, med mindre de har sikkerhed for, at den unge vil skade sig selv eller andre.

Unge med belastet familiebaggrund eller lettere psykosociale vanskeligheder kan blive indskrevet i Allu, når de er 12-15 år gamle, og kan bo der til de fylder 18 – længere, hvis de bevilges efterværn af kommunen. De fleste er udredt, når de flytter ind i Allu, men Allu udreder også selv unge, efter at de er flyttet ind. De unge vil typisk have besøgt Allu én til to gange, inden de flytter ind.

I forhold til lignende grønlandske institutioner har Allu en stabil medarbejderstab med et relativt godt uddannelsesniveau. Halvdelen af det faste personale har således en pædagogisk eller lærerfaglig uddannelse eller er i gang med at tage en sådan. De fleste medarbejdere er relativt unge, og flertallet havde derfor begrænset erfaring med målgruppen, før de begyndte at arbejde i Allu. Enkelte efterlyser mere viden om baggrunden for de unges adfærd, og de pædagogisk uddannede medarbejdere oplever, at den efteruddannelse, de tilbydes i Mælkebøttecentret, ikke bidrager med mere viden end den, de har fra deres uddannelse. De oplever dog, at de mest erfarne er gode til at dele erfaring og viden med de mindst erfarne, og at de således er i stand til at løfte opgaverne kollektivt. Udover formelle kvalifikationer fremhæver flere medarbejdere, at mestring af det grønlandske sprog, forståelse for kulturen og naturbeherskelse er kompetencer, som hjælper dem i arbejdet med de unge.

Med mindre der er personalemøde eller ekstraordinære begivenheder, er personalet på arbejde to og to. I løbet af et døgn er der typisk én døgnvagt og tre vagter af fire til elleve timers varighed. Pædagogisk arbejder medarbejderne gennem en anerkendende tilgang med at opbygge de unges tillid og relationer til personalet for derved at få mulighed for at støtte de unges faglige og personlige udvikling. Den enkelte unges udvikling understøttes gennem behandlingsplaner, der fastsætter mål og delmål for hver enkelt ung. Styringen af husets praktiske liv og drøftelser af de enkelte unges udvikling finder sted på ugentlige personalemøder. Personalet modtager jævnligt gruppesupervision og deltager i mindre efteruddannelseskurser, der finder sted i Mælkebøttecentret.

Generelt er medarbejdergruppen præget af stort engagement i arbejdet og i de enkelte unge. Det virker ikke, som om medarbejderne er bange for at involvere sig i de unge, og flere udtaler, at deres største motivation ligger i oplevelsen af at nå de unge og opleve, at de unge rykker sig. Omvendt er oplevelser af vedvarende konflikt, oplevelser af afvisning og oplevelser af stilstand demotiverende for medarbejderne.

Unge i udvikling og ambivalente unge

I den periode, evalueringen dækker over, har der i alt boet syv 12-18-årige unge i Allu. Tre af disse unge er piger, mens fire er drenge.

De fleste unge bor i Allu, fordi forældrene ikke magter at varetage omsorgsrollen, fx som følge af psykisk og fysisk sygdom, misbrug eller dødsfald. Enkelte af de unge har været udsat for overgreb, og to har haft en del skoleforsømmelse op til anbringelsen. Tre af de unge har boet på andre institutioner og/eller i plejefamilier før indflytningen i Allu, én er vokset op hos en bedsteforælder, mens de sidste tre (på nær et kort akutophold i ét tilfælde) er anbragt direkte fra deres forældre.

I forhold til deres trivsel og tilpasning i Allu kan de unge opdeles i to grupper: *Unge i positiv udvikling* og *Ambivalente unge*. De to betegnelser dækker over konkrete unge, men skal også ses som idealtypiske forløb, idet flere af de enkelte unge i løbet af deres ophold dynamisk bevæger sig frem og tilbage mellem positiv udvikling og ambivalens.

De unge i positiv udvikling nyder tilsyneladende godt af Allus trygge rammer, den tålmodige, anerkendende tilgang, den strukturerede hverdag og åbenheden over for det omkringliggende samfund. De har oplevet mange svigt og mange skift i deres opvækst og har derfor manglet tiltro og

tillid til voksne. De har tidligere været kendetegnede ved lavt selvværd, lav selvtillid, manglende behovsudsættelse samt vanskeligheder med at sætte kort- og langsigtede mål og arbejde for en forbedring af deres situation. De unge har, ifølge dem selv, ifølge deres behandlingsplaner og ifølge interview med medarbejdere og familiemedlemmer dog oplevet en positiv udvikling i løbet af opholdet i Allu. De har i stigende grad åbnet sig op over for personalet. De tager ansvar for deres skolegang og tager initiativ til kontakt med arbejdsgivere i forhold til at få praktikpladser. Ligeledes viser de i stigende grad interesse for fremtiden, påtager sig at arbejde med deres vanskeligheder og accepterer de udfordringer, Allu tilbyder i form af fx flerdages vandreture eller bjergbestigning. Udviklingen har ikke altid et jævnt forløb, og modgang kan i perioder vælte disse unge, men alt i alt har de oplevet en positiv udvikling, mens de har været i Allu. Af standardiserede trivselstest (SDQ) og udtalelser fra personalet og familiemedlemmer fremgår det dog, at de unge fortsat har problemer på det sociale område, både i forhold til jævnaldrende og i forhold til voksne.

I forhold til de mere ambivalente unge virker de unge, der er i gang med en positiv udvikling, til i højere grad at have accepteret Allu som deres hjem. Denne accept tolkes her som udtryk for, at de har knyttet sig til medarbejderne, men også som udtryk for, at de ikke i samme grad som de ambivalente unge oplever, at hjemgivelse eller andre anbringelsessteder er reelle alternativer til Allu. Disse unge føler sig således sikre på at kunne blive ved med at bo i Allu, dels fordi der ikke er udsigt til en forbedring af deres forældres situation, dels fordi to af de unge har udsigt til at få efterværn og dermed kan blive boende i Allu, efter at de er fyldt 18 år. Derudover tolkes to af de unges tilpasning til Allu som et udtryk for, at de allerede var vant til institutionslivet, da de flyttede ind i Allu.

De ambivalente unge har, ifølge observationer, standardiserede trivselstest (SDQ) og udtalelser fra dem selv og personalet lidt dårligere trivsel og sværere ved at falde til i Allu. De har vist sig at kræve mere intensiv pædagogisk indsats end antaget ved visitationen og har vanskeligere ved at motivere sig selv til forandring. De føler sig i mindre grad hjemme i Allu, føler i mindre grad tillid til de voksne og udtrykker i mindre grad accept af voksenstyringen eller selve anbringelsen. Problemerne viser sig fx ved, at en af de unge strejfer ude om natten og eksperimenterer med hash, en anden overnatter hos familie og bekendte uden at aftale dette med Allus medarbejdere, og en tredje nægter at tale med personalet i dage- og ugevis og reagerer aggressivt, når der stilles krav. I skolen har én en meget mangelfuld skolegang, mens de øvrige to klarer sig gennemsnitligt eller lidt over middel.

De unge oplever ambivalens og skam ved anbringelsen og bevarer i højere grad et håb om hjemgivelse og genetablering af familielivet. Oplevelsen af ambivalens genfindes hos forældrene, der vakler mellem på den ene side at se anbringelsen som et gode for deres børn og dem selv og på den anden side at drømme om, at børnene bliver hjemgivet, så de kan reetablere familielivet. Når de udtrykker denne drøm, er det med til at fastholde de unge i et limbo, som gør det svært at falde til i Allu.

Personalet ser i nogle situationer og perioder tendenser til, at de "ambivalente unge" tilpasser sig og åbner op. Det sker fx i forbindelse med ferier væk fra Nuuk, eller det sker, fordi den unge er raget uklar med sit øvrige netværk og i en periode bliver mere afhængig af Allu. Oftest er ambivalensen over for anbringelsen i det hele taget, trangen til at bestemme selv, angsten for at forholde sig til belastende oplevelser og vanskelige følelser, opfordringerne fra familiemedlemmer om at flytte hjem og fristelserne fra Nuuks natteliv dog så stor, at de unge fravælger Allus tilbud. De ambivalente unge fylder en del i hverdagen og kræver, at personalet må bruge en del af deres kræfter på "brandslukning".

Personalet oplever, at de har fagligheden til at kunne håndtere disse unge, men efterspørger andre rammer og handlemuligheder for at kunne styrke relationerne og hjælpe de unge til at arbejde med sig selv. I flere tilfælde ender de unge dog med at flytte fra Allu – enten på eget initiativ til en efterskole eller på initiativ fra Allu og kommunen til andet anbringelsessted.

Mulighed for relationsopbygning og selvbearbejdning

Udover at de "unge i udvikling" i højere grad end "de ambivalente" har ønsket at bo i Allu, er det ikke tydeligt ved de unges indflytning, om de med tiden vil ende i den ene eller den anden kategori. Nogle af de unge kan til at begynde med virke tilpassede for senere at reagere voldsomt og afvisende, mens andre kan starte op med en meget lav grad af tillid og modstand for så senere at åbne op. De fleste unge rummer både kim til en positiv udvikling og kim til ambivalens og modstand. Der er således ikke nødvendigvis tale om, at "de ambivalente" er fejlplacerede og kunne være anbragt mere hensigtsmæssigt andre steder, hvis de var blevet bedre udredt.

De "ambivalente unge" kræver ikke nødvendigvis helt andre pædagogiske tilgange end de "unge i udvikling", men måske i højere grad en mulighed for at bruge visse virkemidler mere intenst – særligt i starten af opholdet for at kickstarte relationsopbygningen og ellers, når der viser sig et behov. Det kan, ifølge personalet, være mere én til én-tid mellem medarbejder og den unge og en omlægning af vagtskemaerne til flere døgn- og heldagsvagter. Mere én til én-tid og længere vagter med bedre mulighed for ture ud af huset og længerevarende aktiviteter ses også som en fordel for de "unge i udvikling", da også disse unge kan have gavn af at blive fastholdt i løsningen af konflikter og i bearbejdningen af deres tidligere oplevelser og nutidige vanskeligheder. Ved sidste besøg i denne evaluering havde Allu indlagt mere én til én-tid i vagtplanen og oplevede, at de unge satte pris på dette.

Forbedrede muligheder for, at medarbejderne kan arbejde én til én med de unge, falder godt i tråd med, at Allu ser sig selv som et alternativ til familiepleje, der i Danmark ofte fremhæves på grund af gode muligheder for relationsopbygning. Det kan dog også gøre de unge mere sårbare ved medarbejderudskiftning og pålægge medarbejderne et personligt ansvar, som kan gøre det vanskeligt at lægge arbejdet fra sig. Øgede muligheder for, at de enkelte medarbejdere kan arbejde individuelt med de unge, bør derfor ikke ske på bekostning af det kollektive ansvar for de unges trivsel og udvikling, der bl.a. skabes og vedligeholdes på de ugentlige personalemøder, gennem det løbende arbejde med de unges behandlingsplaner og ved at medarbejderne opnår fælles forståelse for de unges adfærd og deres egne metoder gennem gruppesupervision og løbende efteruddannelse.

Mulighed for magtanvendelse

De fleste medarbejdere oplever i større eller mindre grad magtesløshed i mødet med de unge, der fravælger den hjælp, medarbejderne tilbyder, og som potentielt er i gang med at skade sig selv ved fx at ryge hash eller forsømme skolen. De efterspørger en mindre restriktiv tolkning af magtanvendelsesloven for i højere grad at kunne beskytte de unge mod dem selv og fastholde dem i konfliktløsning. Ifølge medarbejderne oplever de unge det som ligegyldighed og i sidste ende manglende omsorg, når medarbejderne ikke står fast og kræver, at de følger Allus regler og deltager i husets aktiviteter.

Flere magtanvendelsesmuligheder vil dog pålægge medarbejderne et stort ansvar for ikke at misbruge magten og kræve, at medarbejderne kan overbevise de unge om, at magtudøvelsen er udtryk for beskyttelse og omsorg. I modsat fald vil den unge opleve magtudøvelsen som illegitim og undertrykkende og potentielt skade relationen mellem den unge og medarbejderne. Øgede magt-

anvendelsesmuligheder kræver derfor, at medarbejderne gennem fx efteruddannelse klædes fagligt på til at håndtere magtanvendelsen.

Naturoplevelser som socialpædagogisk redskab

I en vestlig kultur vil unge som dem, der bor i Allu, typisk blive tilbudt psykologbistand, der kan hjælpe dem til at åbne op for deres følelser og bearbejde traumatiske oplevelser fra deres opvækst. Mælkebøttecentret har en dansksproget psykolog, som de unge kan bruge med tolk, hvis medarbejderne skønner, at de har behov, eller hvis de unge selv ønsker det. Det er dog relativt sjældent, at de unge benytter denne mulighed, hvilket medarbejderne forklarer dels med sprogforskellen og dels med påvirkningen fra den grønlandske kultur, der er mere rettet mod læring gennem handling og kropslig erfaring end gennem refleksion og abstraktion.

I stedet for verbal psykologisk og pædagogisk behandling foreslår en del af personalet øget brug af naturen som et psykologisk og socialpædagogisk værktøj. Personalets oplevelse er, at en kortvarig isolation i naturen, hvor den unge vandrer, sejler eller bare opholder sig, er med til at fastholde de unge i relationen til medarbejderne, skabe fællesskab mellem de unge internt samt hjælpe de unge til at fokusere deres tanker, mærke kropslige behov og følelser. For unge, der er vant til mange nederlag, ses kropsligt og mentalt udfordrende aktiviteter i naturen desuden som et middel til at kunne styrke de unges selvværd og selvtillid.

Hjemlighed og fremmedgørelse

Allu tilstræber en hjemlig og familieagtig stemning. Meningen med familieidealet er at få de unge til at slå rødder, åbne sig op og øge deres selvværd.

For en udefrakommende virker Allus rammer og stemning hensigtsmæssige i forhold til at skabe tryghed og nærvær for de unge og at sikre en døgnrytme, der hjælper dem til at passe deres skole og arbejde. Nogle af de unge har dog aldrig kendt til et hjem som det, Allu prøver at ligne. De oplever derfor ikke Allus rutiner og regler som naturlige, hjemlige eller legitime. Nogle af de unge har aldrig oplevet voksne, der har struktureret og bestemt over deres hverdag. De mangler tillid til voksne og higer derfor ikke efter de voksnes opmærksomhed og omsorg, og de finder det ikke naturligt at spise sammen med andre på bestemte tidspunkter. En af de unge kalder Allu "et falsk hjem" på grund af regler om tv og indtag af slik og saftvand, og personalet oplever ofte diskussioner om hjemkomsttidspunkter og sengetider. De fleste unge oplever en stor kontrast, både mellem Allu og det hjem, de reelt kommer fra, og/eller mellem Allu og deres drøm om det gode familieliv, som de fortsat håber vil gå i opfyldelse. Det gælder især de ambivalente unge, mens de tilpassede unge i højere grad anerkender og bidrager til Allus hjemlighed.

Dertil kommer, at hensigten med at skabe et struktureret og beskyttet ungdomsliv i Allu i et vist omfang står i kontrast til det generelle grønlandske børne- og ungesyn. Grønlandere opfatter, i endnu højere grad end danskere, børn og unge som kompetente individer, der med begrænset voksenstyring er i stand til at bedømme, hvad der er godt og mindre godt for dem. Børn og unge får i vid udstrækning lov til at bevæge sig frit omkring og lære af deres erfaringer fremfor på forhånd at blive guidet og begrænset af voksne. De lærer tidligt at begå sig på egen hånd i naturen og håndtere diverse jagtredskaber.

De unge kan derfor opleve, at de bånd, Allu forsøger at lægge på dem for at sikre deres søvn, sundhed og skolegang, står i kontrast til andre unges friere og mindre beskyttede liv.

Ud over at der altså kan være forskel på familie- og hjemlighedsbegreber i dansk og grønlandsk kultur, kan det danske sprog i sig selv forstyrre oplevelsen af hjemlighed. Da halvdelen af det faste personale kun taler begrænset grønlandsk, foregår kommunikationen mellem personalet oftest på dansk. De fleste af de unge taler og forstår dansk, men der er også nogle, der har meget svært ved at følge en samtale på dansk og derfor kan føle sig fremmede og udenfor, når der tales dansk. Medarbejderne oplever, at det kan være med til at begrænse de unges lyst til at betro sig til de voksne. De oplever dog samtidig, at betydningen af sproget mindskes, jo længere tid de unge bor på Allu, både fordi de unge bliver bedre til dansk, og fordi sproget mister en del af sin begrænsende betydning, jo bedre medarbejdere og unge kender hinanden.

Generelt oplever medarbejderne lønforhold, arbejdsforhold og arbejdsindhold i Allu som gode, sammenlignet med andre lignende arbejdspladser. Det gælder især de ufaglærte medarbejdere, men også de pædagogisk uddannede medarbejdere oplever, at Allu er konkurrencedygtigt i forhold til andre lignende institutioner. Dog oplever flere, at de mange skiftende vagter og overnatninger i Allu kan gøre det vanskeligt at have et sammenhængende fritidsliv ved siden af arbejdet i Allu.

Anbefalinger

På baggrund af evalueringen anbefaler SFI, at:

- Allu fastholder det kollektive ansvar for de unges udvikling og trivsel, fx gennem drøftelser på de ugentlige personalemøder, gennem behandlingsplaner og gennem personalets adgang til supervision og efteruddannelse.
- Allu sikrer en personalesammensætning med en høj andel pædagogisk uddannede medarbejdere, en varieret køns- og alderssammensætning og en høj andel grønlandsktalende medarbejdere.
- Allus leder og medarbejdere indleder en diskussion med Mælkebøttens samlede ledelse og med myndighederne i øvrigt om brug af magtanvendelse. Det bør sikres, at alle positive og negative følger af en udvidelse af magtanvendelse er belyst, og at magtanvendelse fortsat kun finder sted, når andre muligheder for at beskytte den unge er udtømt. Derudover bør det sikres, at den unge altid er klar over formålet med magtanvendelsen.
- Medarbejderne fortsætter med at reflektere over baggrunden for de unges adfærd og sætte sig ind i, hvordan de unge oplever deres anbringelse og situation.
- Allu fortsætter med en anerkendende og tålmodig pædagogisk tilgang til arbejdet med Allus unge.
- Allu skaber gode muligheder for, at medarbejderne kan intensivere opbygningen af relationer mellem medarbejdere og unge ved fortsat at prioritere én til én-tid mellem unge og medarbejdere eller ved længere vagter.
- Allu udnytter ture i Nuuks fjorde og fjelde til at skabe relationer mellem medarbejdere og unge og internt mellem de unge. Disse ture kan med fordel bruges som indkøringsforløb i starten af de unges ophold.
- Allu udnytter naturoplevelser som et middel til, at de unge kan mærke sig selv og bearbejde følelser.

1 INDLEDNING

Allu er et botilbud for seks 12-18-årige grønlandske unge, der er anbragt uden for deres familie. Allu er indrettet i en ombygget, relativt nybygget, villa, der ligger i et boligområde lidt uden for centrum af Nuuk. Der er fem til seks faste medarbejdere, en leder, to til tre vikarer og til tider en praktikant. Botilbuddet har eksisteret siden 2014 og er en del af Mælkebøttecentret, der ligeledes ligger i Nuuk. Ud over Allu driver Mælkebøttecentret Ilasiq, der er et botilbud for yngre børn samt et børne- og ungehus, der tilbyder ophold, lette måltider og aktiviteter i dagtimerne for udsatte og ikke-udsatte børn samt akutanbringelse og udredning af udsatte børn.

Formålet med anbringelse i Allu er at tilbyde unge med vanskelig familiebaggrund og/eller lettere psykosociale (ikke behandlingskrævende) vanskeligheder et familielignende hjem med en regelmæssig hverdagsstruktur, der samtidig giver de unge mulighed for at bevare kontakten til deres familie og eventuelle ressourcer i deres opvækstmiljø. Målet er, at de unge bliver bedre i stand til at klare sig selv (privat og på arbejdsmarkedet), bliver i stand til at indgå i positive relationer med andre og undgår risici som fx alkohol- og stofafhængighed samt kriminalitet.

Formålet med evalueringen er at vise, hvordan de syv unge, der boede i Allu i løbet af de otte måneder evalueringen varede, har udviklet sig, fra de flyttede ind i Allu og til evalueringen blev afsluttet. I forlængelse heraf skal evalueringen diskutere, hvordan Allus rammer og pædagogik understøtter de unges trivsel og udvikling.

1.1 Anbragte børn og unge i Grønland

Tidligere undersøgelser viser, at godt en fjerdedel af 0-14-årige grønlandske børn har været udsat for fysisk, psykisk eller seksuelt omsorgssvigt, og at mere end hver tredje grønlandske familie lever med få økonomiske, beskæftigelsesmæssige, uddannelsesmæssige og/eller netværksmæssige ressourcer (Christensen, 2009). Det er derfor ikke overraskende, at andelen af anbragte børn og unge er højere i Grønland end i de øvrige nordiske lande, idet 7 pct. af børnebefolkningen er anbragt hos andre end forældrene (Deloitte, 2011; Christensen, 2013a). Blandt de anbragte børn lever en fjerdedel på en døgninstitution, mens de resterende lever i plejefamilier. Børn og unge, der lever på døgninstitutioner er generelt mere behandlingskrævende end børn, der anbringes i plejefamilier (Deloitte, 2011).

Tidligere undersøgelser har vist, at døgninstitutionsområdet i Grønland generelt er udfordret af stor personaleudskiftning og mangel på uddannet personale, både på institutionerne og i sagsbehandlingen. Døgninstitutionsområdet som helhed og de enkelte institutioner oplever derfor en del problemer med at opbygge og vedligeholde stabilitet, kontinuitet og en fælles kultur (Deloitte, 2011).

Mælkebøttecentret er tidligere blevet evalueret af SFI. Her viser en før- og efterundersøgelse af børn, der på et tidspunkt har boet i Mælkebøttecentrets hovedhus, "Mælkebøtten", at børnene har haft det godt, mens de har boet i Mælkebøttecentret og har fået nogle redskaber til at håndtere følelser og sociale udfordringer. De har det dog fortsat svært efter udflytningen fra Mælkebøttecentret – særligt på det sociale område (Christensen, 2013a). En anden evaluering af Ilasiq, der er målrettet ikke-behandlingskrævende børn i alderen 3-12 år, viste, at Mælkebøttecentret og Ilasiq har formået at overkomme nogle af de generelle udfordringer, som døgninstitutionsområdet i Grønland kæmper med. Her har man således gennem systematisk efteruddannelse og bevidst opbygning af en fælles kultur formået at skabe et miljø, som både de anbragte børn og personalet

trivedes i og som sikrede et relativt højt fagligt niveau på trods af, at størstedelen af personalet ikke havde en socialpædagogisk uddannelse (Christensen, 2013b).

1.2 Opbygning af evalueringen

Evalueringen består af fem kapitler. Kapitel 2 beskriver de anvendte data og metoder. Kapitel 3 beskriver Allus rammer og pædagogiske metoder. Kapitel 4 analyserer de unge beboeres trivsel og udvikling, mens kapitel 5 diskuterer Allus praksis ud fra interview med medarbejdere.

2 UNDERSØGELSENS DATA OG METODER

Evalueringen bygger primært på data, der er indhentet ved to besøg i Allu – ét i april og ét i november 2016. Ved begge besøg opholdt SFI's medarbejder sig i Allu i flere hele og halve dage i både dag- og aftentimer og gennemførte observationer og interviews. Derudover har Allus leder imellem de to besøg besøgt SFI i København og her givet en status på de unges udvikling. Data-materialet består således af:

- oplysninger om i alt syv unges baggrund, problemstillinger og udvikling i tiden op til første besøg i april 2016 og i løbet af evalueringsperioden
- interview med de unge, med personalet, med familiemedlemmer og med en af de unges sagsbehandlere
- observation af samspillet mellem personalet og de unge samt de unges individuelle adfærd i Allu
- skriftligt materiale i form af behandlingsplaner og målinger af de unges trivsel ved hjælp af standardiserede SDQ-spørgeskemaer.

Materialet bruges til at lave en kvalitativ analyse af de konkrete unge, der har boet i Allu, mens evalueringen har fundet sted, samt en vurdering af, hvordan Allu understøtter netop disse unges udvikling. Da datagrundlaget er spinkelt, er det ikke muligt at generalisere resultaterne. Forhåbningen er dog, at evalueringen kan fungere idégenererende og bruges til at inspirere Allu og lignende institutioner til anderledes måder at anskue og indrette hverdagslivet på.

2.1 Oplysningsskema

Oplysningsskemaet, der er vist i tabel 2.1, er blevet anvendt til indsamling og ajourføring af oplysninger om de enkelte unge.

Det er blevet udfyldt sammen med Allus leder ved første besøg i Allu og er løbende opdateret på et møde i København i august og senest ved sidste besøg i Allu i november 2016. Det rummer baggrundsoplysninger samt oplysninger om skolegang, helbred, anbringelsesgrund, den unges forhold til sine forældre og den unges nuværende trivsel. Oplysninger fra interview og observationer er også løbende blevet indført i skemaet. Formålet med skemaet er at afdække de unges baggrundsforhold og følge de unges udvikling, fra de flytter ind i Allu, til denne evaluering afsluttes.

Tabel 2.1 Oplysningskema om de unge i Allu.

Baggrund:

Alder
Fødested
By og sted den unge boede i inden Allu
Sprog, den unge kommunikerer på
Hvor lang tid har den unge været på Allu?
Hvor lang tid skal den unge være på Allu?
Har den unge været anbragt andre steder før Allu?
Oplysninger om den unges forældre

Skolegang:

Års skolegang
Fagligt niveau i grønlandsk
Fagligt niveau i dansk
Fagligt niveau i matematik
Fagligt niveau i engelsk

Den unge selv:

Fremtidsplaner
Eventuel fysisk eller psykisk sygdom
Primær anbringelsesgrund
Hvor ofte har den unge samvær med sine forældre?
Har den unge en handleplan fra kommunen?
Den unges nuværende trivsel

Kilde: Allus leder.

Det er blevet udfyldt sammen med Allus leder ved første besøg i Allu og er løbende opdateret på et møde i København i august og senest ved sidste besøg i Allu i november 2016. Det rummer baggrundsoplysninger samt oplysninger om skolegang, helbred, anbringelsesgrund, den unges forhold til sine forældre og den unges nuværende trivsel. Oplysninger fra interview og observationer er også løbende blevet indført i skemaet. Formålet med skemaet er at afdække de unges baggrundsforhold og følge de unges udvikling, fra de flytter ind i Allu, til denne evaluering afsluttes.

2.1.1 Interview

Af de syv unge har de tre sagt ja til at blive interviewet, mens de øvrige ikke havde lyst. Interviewene varede gennemsnitligt en halv time. Et af de tre unge-interview er foretaget med tolkebi-stand fra en medarbejder, som den unge følte sig tryk ved, mens de øvrige to interview er foretaget på dansk. Interviewene med familiemedlemmerne (forældrene til en af de unge og en faster til en anden ung) er gennemført med tolkebi-stand fra en vikar i Allu. I løbet af undersøgelsesperi-oden har der været otte faste medarbejdere, der alle er blevet interviewet i cirka en time. Interviewet med de unges sagsbehandler varede i omtrent en time og fandt sted på sagsbehandlerens kontor.

2.1.1.1 Interview med unge

Interviewene med de unge er foretaget efter en semistruktureret interviewguide, der dækker føl-gende områder af de unges liv:

- Den generelle tilfredshed med Allu
- Relationerne til de voksne
- Relationerne til de andre unge i Allu
- De sociale relationer til kammerater uden for Allu
- Familierelationerne

- Skolegangen
- Fritidslivet
- Tankerne om fremtiden.

De tre interview med de unge er foretaget i april 2016.

2.1.1.2 Interview med medarbejdere

Interviewene med medarbejderne er foretaget efter en strammere struktureret interviewguide og dækkede ved første besøg:

- Ansættelse, erfaring og kompetencer
- Det daglige arbejde
- De unges faglige, sociale, psykiske og sundhedsmæssige udvikling
- Samarbejde med aktører uden for huset
- Forventninger og succesmål
- Barrierer for succes og anbefalinger til forbedringer.

Interviewene ved andet besøg i november 2016 fokuserede på medarbejdernes tolkning af de unges adfærd og dækkede følgende emner:

- Tolkningen af de unges tavshed, protester mod og brud på regler
- Tolkningen af de unges adfærd, når de går deres vej eller trækker sig fra relationer
- Diskussion af forskellige tilgange til håndtering af konflikter

Medarbejdere, der arbejdede i Allu ved første evalueringsbesøg, er interviewet ved dette besøg, mens nye medarbejdere er interviewet ved andet besøg. En enkelt medarbejder er interviewet to gange.

2.1.1.3 Interview med forældre og andre familiemedlemmer

Interviewene med forældre og andre familiemedlemmer er foretaget efter en mindre struktureret interviewguide og dækker:

- Forældrenes generelle tilfredshed med deres barns ophold i Allu
- Deres oplevelse af, hvordan deres barn trives (i Allu og i skolen)
- Deres relation til deres barn
- Hvor ofte de kommer på besøg i Allu, og hvordan de oplever at komme i Allu.

Interview med forældre og familiemedlemmer er foretaget i april 2016.

2.1.1.4 Interview med sagsbehandler

Endelig dækker det enlige interview med sagsbehandleren over følgende emner:

- I hvilke tilfælde vælger du, at en ung skal anbringes i Allu?
- Hvordan har forløbet været i forbindelse med indskrivningen?
- Hvor tit mødes du med Allus personale?
- Er der handleplaner for de unge?
- Hvordan oplever du, at de unge trives i Allu?
- Hvad gør Allu godt?

- Hvad gør Allu mindre godt?

Dette interview er foretaget i november 2016.

2.1.1.5 Observationer

Observationer af Allu er foretaget i to omgange (april og november 2016). I alt har jeg opholdt mig i Allu i tre hele og fire halve dage og har deltaget i morgenmad, formiddagsrutiner, frokoster, personalemøder, eftermiddagsrutiner, aftensmad og aftenrutiner. Observationerne har i særlig grad fokuseret på interaktionen mellem de unge og medarbejderne, interaktion mellem de unge indbyrdes og de unges individuelle brug af Allus rum. Derudover har jeg lagt mærke til de daglige rytmer, rutiner og stemninger for at kunne danne mig et helhedsbillede af bostedet.

2.1.1.6 Behandlingsplaner og sdq-skemaer

Selvom Allu er målrettet ikke-behandlingskrævende unge, er Mælkebøttecentret forpligtet til at udarbejde behandlingsplaner for alle, der anbringes i Allu. Dette gøres af Allus leder og medarbejdere med støtte fra Mælkebøttecentret. Der er ingen lovgivning for, hvor tidligt efter en anbringelse behandlingsplanen skal være udarbejdet, men der er krav om, at den revideres hvert halve år. Pr. første marts 2016 afløste behandlingsplanerne de ellers lovpligtige halvårsrapporter for de anbragte børn og unge. I Allu er det forholdsvis nyt, at medarbejderne selv udarbejder behandlingsplaner for de unge. Indtil november 2016 var der udarbejdet behandlingsplaner for fire af de syv unge, der har boet i Allu i undersøgelsesperioden, mens behandlingsplaner for de øvrige tre unge var påbegyndt. Behandlingsplanerne beskriver de kortsigtede og langsigtede mål for de unges anbringelse. De tager udgangspunkt i viden om de unges psykosociale udvikling og angiver, hvilke pædagogiske handlinger der kan medvirke til at realisere de forskellige måls realisering (Mælkebøttecentret, 2015). Behandlingsplanerne er således med til at bevidstgøre medarbejderne om målet for de enkelte unge og om hensigtsmæssige veje til at nå disse mål.

SDQ-spørgeskemaet er et valideret instrument, der bruges til at screene børn og unge for psykiske og sociale styrker og vanskeligheder. Testen er ikke noget diagnostisk redskab, men er en screening af børn og unges trivsel, som afdækkes ved hjælp af 25 spørgsmål, der dækker over fem subskalaer for 1) følelsesmæssige symptomer, 2) adfærdsmæssige symptomer, 3) hyperaktivitet/opmærksomhedsvanskeligheder, 4) vanskeligheder i forhold til jævnaldrende og 5) sociale styrkesider. I den samlede skala indgår kun de fire første subskalaer, mens de sociale styrkesider vises separat¹.

SDQ-skemaet kan udfyldes af den unge selv eller af en lærer, en forælder eller en anden omsorgsperson. I denne undersøgelse bruges både selvudfyldte skemaer og skemaer, udfyldt af medarbejderne i Allu. SDQ-spørgeskemaerne er testet i forskellige kulturelle kontekster og er også tidligere anvendt på grønlandske børn og unge.

2.1.1.7 Anonymisering

For at undgå, at de unge eller personalet kan identificeres af personer, der ikke i forvejen kender Allu, er alle personlige kendetegn hos de unge og medarbejderne sløret eller ændret. Da Allu er

¹ Se mere på SDQ's hjemmeside: <http://sdq-dawba.dk/sdq/>.

en lille institution, kan det dog ikke undgås, at personer, der i forvejen kender med-arbejderne og de unge, vil kunne genkende enkelte træk ved deltagerne i undersøgelsen.

3 ALLUS RAMMER OG METODER

3.1 Huset og hverdagslivet

Allu er som nævnt en institution, der forsøger at give unge med lettere psykosociale vanskeligheder og belastede familieforhold et opvækstmiljø, der ligner miljøet i en almindelig familie, og samtidig giver de unge mulighed for støtte fra professionelle medarbejdere med pædagogisk uddannelse eller erfaring. Af denne grund har man bevidst placeret Allu i et almindeligt boligområde og har indrettet institutionen som et idealtypisk hjem med et stort køkken-alrum-dagligstue, der går ud i ét, i stueetagen og enkeltværelser til de unge på første sal. Møblerne i stueetagen virker ikke institutionsagtige, og væggene er prydet af billeder af grønlandsk natur samt billeder af de unge og medarbejderne. Medarbejderne og de unge går rundt i sutsko eller strømpesokker, og en af medarbejderne har sin hund med, når han er på vagt. De fysiske kendetegn ved en institution træder kun frem på det lille kontor, hvor lederen har sin daglige arbejdsplads, og hvor der tillige er indrettet en soveplads til den medarbejder, der har (sovende) nattevagt.

Dagligdagens rytmer ligner en families. De unge skal stå op om morgenen, spise morgenmad, afsted til skole eller arbejde, komme hjem midt på eller sidst på eftermiddagen, gå til fritidsaktiviteter, ordne praktiske, personlige ting sammen med en medarbejder og spise fælles aftensmad. Efter aftensmaden ser man fjernsyn, småsnakker, spiller spil, opholder sig på værelset eller går ud for at besøge venner eller hænge ud i byen. Det pædagogiske personale står selv for at lave mad og købe ind. De unge har faste maddage og er med til at bestemme, hvad der skal spises. De unge står desuden selv for vask af eget tøj og har hver især ansvar for rengøring af et område i huset.

I forhold til de unges øvrige hverdagsliv og deres relationer til familie og venner uden for Allu er tanken, at de unge i så høj grad som muligt fortsætter det liv, de havde før anbringelsen, og i så høj grad som muligt er integreret i det grønlandske normalsamfund. En del går således på samme skole eller har samme fritidsaktiviteter, som før de blev anbragt. De fleste kommer regelmæssigt på samvær hos deres familie, og de opfordres til at få besøg af familie og venner i Allu, hvilket en del af de unge benytter sig af.

Størstedelen af de unge taler grønlandsk indbyrdes og med de grønlandsktalende medarbejdere. Da tre af medarbejderne ikke taler grønlandsk, foregår en del af kommunikationen i huset dog på dansk eller oversættes mellem dansk og grønlandsk.

I ugedagene er der, med mindre der er fællesmøde, normalt to faste medarbejdere på arbejde det meste af dagen. Lederen er normalt i huset i dagtimerne. En gang om ugen indgår lederen i vagtplanen og deltager i øvrigt i det pædagogiske arbejde, hvis det kræves. En medarbejder har døgnvagt og sover således på institutionen. De øvrige har vagter af 4 til 11 timers varighed.

Når man opholder sig i huset på hverdage og i weekender, er der en del perioder, hvor medarbejderne er alene på fællesområderne. Er de unge i huset, opholder de sig gerne på deres værelser.² Enkelte af de unge er af sig selv mere opsøgende over for medarbejderne, men for en del af de

² Det kan skyldes, at de unge ikke er trygge ved mig som en fremmed.

unge består deres primære kontakt med medarbejderne i hverdagen af samværet ved måltiderne og deltagelsen i huslige pligter som fx madlavning. Derudover fremhæver personalet, at nogle af de unge godt kan lide at køre med, når der fx skal købes ind, og at disse situationer giver god mulighed for kontakt og samtale.

3.2 De pædagogiske metoder

Allu ligner nyere danske institutioner, der også i højere grad end ældre danske institutioner arbejder med små enheder, der har en åbenhed over for omverdenen og en bevidst normalisering og hjemliggørelse af institutionslivet (Kristensen & Hybel, 2006; Højlund, 2006).

Allu er målrettet ikke-behandlingskrævende unge og bruges ofte som et alternativ til familiepleje. Det betyder, at man ikke ønsker at modtage unge, der har behandlingskrævende psykisk sygdom, er aktivt kriminelle eller er misbrugere. De fleste unge i Allu har dog, i lighed med andre anbragte unge, psykosociale vanskeligheder i så stor en grad, at de har eller har haft vanskeligt ved at etablere relationer til voksne og andre unge, har en lav grad af føling med deres egne behov, ønsker og følelser og har vanskeligt ved at kontrollere impulser. De har derfor sværere end ikke-anbragte unge ved at følge en normal dagsrytme, tage hånd om egen hygiejne, passe deres skole og job, håndtere svære følelser og formulere drømme om og håb for fremtiden.

At de unge er "ikke-behandlingskrævende", betyder derfor ikke, at der ikke er behov for en målrettet pædagogisk indsats for at sikre den enkelte unges socialisering og integration i normalsamfundet. Denne pædagogiske indsats kommer til udtryk i hverdagens vedholdende forsøg på at opretholde en regelmæssig og forudsigelig dagsrytme i en hjemlig ramme og ved, gennem en anerkendende tilgang, tålmodigt at forsøge at opnå de unges tillid ved at vise interesse for deres hverdag, tanker og interesser.

Som i lignende institutioner kendetegnes pædagogikken af nøgleord som omsorg, tryghed, forudsigelighed, relationsopbygning og troværdige voksne. Mest udtalt kommer den pædagogiske metode til udtryk på ugentlige fællesmøder, hvor alle de unges trivsel og hverdagsliv gennemgås, og igennem udarbejdelsen af de unges behandlingsplaner, hvor de unge også selv inddrages i formuleringen af kort- og langsigtede mål.

Selvom man således betegner sig selv som en institution uden behandlingskrævende udsatte unge, ligner en del af det, der foregår i Allu, arbejdet på egentlige behandlingsinstitutioner. Man forsøger at udvikle "nye færdigheder, tanke- og adfærdsmønstre hos barnet" og "afvikle eksisterende, uhensigtsmæssige færdigheder, tanke- og adfærdsmønstre" (Misser, 2013, s. 115).

Ligesom i egentlige behandlingsinstitutioner (Misser, 2013) indsamler medarbejderne i Allu viden om de enkelte unges historie, opvækstvilkår, kognitive formåen, personlighedsmæssige forhold og sociale, interpersonelle færdigheder for at kunne planlægge et realistisk behandlingsforløb for den unge. Ud fra denne viden formuleres behandlingsplaner med kortsigtede og langsigtede mål, der er tilpasset de unges forudsætninger. Disse behandlingsplaner bruges som et værktøj i det fremadrettede arbejde med de unge. Arbejdet med behandlingsplaner kræver dog, at der i forvejen er etableret en tillid mellem medarbejderne og de unge, og at de unge viser interesse for at arbejde med sig selv. En stor del af Allus arbejde består derfor i at skabe og vedligeholde tillid samt i at give de unge mod på at arbejde med sig selv.

Forskellen fra egentlige behandlingsinstitutioner er, at Allu på grund af sin åbenhed og tætte integration med normalsamfundet normalt arbejder mindre intensivt med de unge. Personalet har

sjældent lange stræk sammen med de unge, men må udnytte de muligheder, der viser sig i en travl hverdag, der på mange måder ligner andre unges, til at vise dem, at de er interesserede i dem og er til rådighed, hvis de ønsker at betro sig eller søge hjælp.

Da de unge har forskellig alder og i hverdagen lever relativt uafhængigt af hinanden, er indsatsen på Allu forholdsvis individualiseret, og ud over de fælles måltider er der forholdsvis få fælles aktiviteter. Det har ændret sig hen over undersøgelsesperioden, idet man til at starte med havde faste aktivitetsdage, som dog ofte blev droppet på grund af lav interesse blandt de unge. Oftest tilbydes de unge derfor i stedet individuelle aktiviteter sammen med den medarbejder, som de foretrækker, eller den medarbejder, der er tilgængelig. Det kan være aktiviteter, som medarbejderen finder på, eller nogen, de unge tager initiativ til. Undtagelsen er et par ferieuger om året, hvor hele huset tager afsted til Mælkebøttecentrets hytte inde i Godthåbsfjorden og til udlandet.

Mælkebøttecentret har tilknyttet en psykolog, som de unge i Allu har mulighed for at komme til samtaler hos. Psykologen er normalt dansktalende, og samtalerne foregår derfor på dansk eller med en tolk. Ifølge Allus leder efterspørger og benytter de unge sig i meget ringe grad af muligheden for psykologsamtaler. Det skyldes, ifølge medarbejderne, dels sprogforskellen og dels en kulturel forskel mellem vestlig og grønlandsk kultur i graden af verbalisering af følelser. Ifølge medarbejderne er grønlændere ikke i samme grad som personer med vestlig kulturel baggrund vant til at bearbejde følelser ved at italesætte dem og reflektere over dem. Grønlændere vil i højere grad bearbejde vanskelige følelser ved at handle på dem og vil i højere grad end personer med vestlig baggrund bruge naturen til at konfrontere sig selv med vanskelige følelser og bearbejde vanskelige oplevelser.

3.2.1 Magtanvendelse

Grønlandske ikke-sikrede døgninstitutioner for børn er underlagt en magtanvendelseslovgivning, der dikterer, at magtanvendelse skal begrænses til et absolut minimum og skal stå i et rimeligt forhold til det, der søges opnået med magtanvendelsen. Fysisk magtanvendelse i form af fastholdelse eller at blive ført til andet opholdsrum er tilladt, hvis barnet udviser en adfærd, der gør ophold i fællesrum uforsvarligt, eller hvis barnet ved hjælp af magtanvendelsen forhindres i at skade sig selv eller andre. Man kan aflåse yderdøre om natten, kontrollere barnets kommunikation og tilbageholde barnet i op til 14 dage i en tilvænningsperiode i starten af opholdet. Al magtanvendelse skal registreres og indberettes³.

På Allu skal der tungtvejende grunde til at anvende magt. Der anvendes magt, hvis en af de unge er direkte truende over for de andre i huset. I starten af de unges ophold på Allu tilbageholder man i nogle tilfælde de unge. Derudover forsøger man at undgå at fastholde den unge eller at aflåse døre, også selvom der fx er en formodning om, at den unge er på vej ud for at ryge hash og dermed risikerer at skade sig selv.

3.2.2 Personalets uddannelse og erfaring

Ved første besøg i Allu var der, inklusive husets leder, syv faste medarbejdere og to vikarer. Ud over lederen var der en kvinde og fem mænd. På nær en enkelt er medarbejderne aldersmæssigt i tyverne eller i starten af trediverne. Fire af medarbejderne er opvokset i Grønland og taler grøn-

³ Om grønlandsk magtanvendelseslovgivning, se: <http://lovgivning.gl/lov?rid={0F803C66-1FE8-4C53-A552-E18AF2BCE3A2}>.

landsk, mens de øvrige tre er opvokset i Danmark/andre nordiske lande og derfor primært taler og forstår dansk/nordisk.

Tre af de faste medarbejdere har en pædagogisk uddannelse eller er i gang med at tage én, mens én er læreruddannet. De øvrige tre har en folkeskoleuddannelse eller en gymnasial uddannelse. Blandt det pædagogisk-/læreruddannede personale har to erfaring fra lignende institutioner med udsatte grønlandske unge, én har arbejdet som støttepædagog og har arbejdet i en almen institution i Danmark, mens den sidste er nyuddannet. En af medarbejderne uden pædagogisk uddannelse har erfaring fra lignende arbejde, inden han begyndte at arbejde i Allu, mens de øvrige to ikke, før de begyndte at arbejde i Allu, har haft arbejdserfaring, de direkte kan bruge i arbejdet med Allus unge.

Fire af de syv medarbejdere, der arbejdede i Allu ved første besøg i april 2016, havde været med siden opstarten i 2014. To havde arbejdet i Allu i omtrent et år, mens den sidste var relativt ny. I løbet af 2016 har to af de oprindelige, ikke-uddannede medarbejdere sagt op og er erstattet af andre, der har erfaring med at arbejde med børn og unge.

Uddannelse, generel erfaring fra andre steder, specifik erfaring med Allus unge samt sproglige kompetencer og kulturel forståelse er vigtige forudsætninger for at kunne arbejde med Allus unge. Ud over disse kompetencer har både de uddannede og de ikke-uddannede medarbejdere interesser og færdigheder, som de sætter/kan sætte i spil i arbejdet med de unge. Flertallet er vant til at færdes i naturen i forbindelse med vandreture, sejlads, jagt eller fiskeri og bruger, i det omfang de har mulighed for det, disse kompetencer til at indføre de unge i deres grønlandske kultur.

Personalet i Allu deltager hver tredje måned i mindre kurser og har derudover mulighed for supervision hos Mælkebøttecentrets psykolog. Der har bl.a. været efteruddannelse om seksualitet og magtanvendelse. Mælkebøttecentret betaler derudover for undervisning i grønlandsk for de medarbejdere, der har behov for det. Nye medarbejdere fortæller derudover, at de mere erfarne er gode til at vejlede og sparre med dem i det daglige, så de hurtigt opnår en forståelse for arbejdet og de unge.

3.3 Samarbejde med kommunen

Når et grønlandsk barn eller en ung skal anbringes, vælger kommunen den anbringelsesform og eventuelt den institution, den finder er egnet, og hvor der er plads. Den enkelte institution har dog mulighed for at afvise et barn/en ung, hvis institutionen ikke finder, at barnet/den unge tilhører institutionens målgruppe (Deloitte, 2011).

Allu modtager fortrinsvis unge fra Kommuneqarfik Sermersooq, men har også en enkelt ung, der er anbragt fra en anden kommune. Kommuneqarfiq Sermersooq vælger typisk at anbringe børn, der tidligere har opholdt sig i Mælkebøttecentrets øvrige institutioner samt andre med lettere vanskeligheder, i Allu (interview med sagsbehandler).

Anbringelseskommunen er forpligtet på at føre tilsyn med døgninstitutionerne og forpligtede på løbende at udarbejde og vedligeholde handleplaner for de anbragte børn og unge. Derudover har kommunen det primære ansvar for kontakten til forældrene og ansvar for at bestemme mængden af samvær (Mælkebøttecentret, 2017). Selvom Kommuneqarfiq Sermersooq ikke er så hårdt ramt som de øvrige grønlandske kommuner af mangel på sagsbehandlere, sidder hver sagsbehandler med et stort antal sager. Man er derfor oftest forsinkede med arbejdet med handleplaner og koncentrerer sig ofte om tiden omkring indskrivning og udskrivning. Der er dog månedlige møder i

Mælkebøttecentret, hvor alle de børn og unge, der er anbragt fra Kommuneqarfiq Sermersooq, gennemgås samlet (interview med sagsbehandler).

Allus leder efterspørger et lidt tættere samarbejde, og at sagsbehandlerne mødes oftere med de enkelte unge. De erkender dog, at sagsbehandlerne har vanskelige vilkår for at leve op til lovgivningen (interview med Allus leder). Kommunens sagsbehandler oplever på den anden side samarbejdet med Allu som godt. Denne oplever, at Allu er fleksibel og tager ansvar for de unge, der bor i Allu. Sagsbehandleren oplever derfor ikke et stort behov for at blande sig i Allus praksis (interview med sagsbehandler).

4 DE UNGE I ALLU

Dette kapitel beskriver de syv unge beboeres baggrund og udvikling, fra de flytter ind i Allu, og til evalueringen afsluttes i november 2016.

To af disse syv unge har boet i Allu siden oprettelsen af institutionen i august 2014, to er flyttet ind i det første år efter oprettelsen, én cirka et halvt år før mit første besøg i Allu, og de sidste to efter at første besøg havde fundet sted. Ved sidste besøg var en af de unge flyttet ud for at gå på efterskole. Ud over de syv unge, som evalueringen bygger på, har der kortvarigt boet to andre unge i huset, siden Allu blev oprettet. De unge, hvoraf fire er drenge og tre er piger, er i alderen 12 til 18 år. Før de unge flyttede ind i Allu, boede tre af dem i Mælkebøttecentret, én boede på en anden institution, målrettet yngre børn, én havde gennem længere tid været anbragt hos en slægtning, mens de sidste to er anbragt direkte fra familien.⁴

Beskrivelsen og analysen af de unges trivsel og udvikling bygger på interview og samtaler med Allus leder, medarbejdere, de unge samt deres forældre. Derudover bygger analysen på mine egne observationer i huset, samt på de unges egne adfærdsmålinger ved hjælp af SDQ-spørgeskemaer.

4.1 De unges baggrund

En del af de unge har været igennem langvarige anbringelsesforløb, og deres udredning ligger relativt langt tilbage og er foretaget af enten kommunen eller Mælkebøttecentret. Er der tale om en ny anbringelse, vil Allu foretage den sociale udredning, mens Mælkebøttecentrets psykolog laver en psykologisk udredning.

Tre af de unge har været anbragt størstedelen af deres liv i forskellige plejefamilier og på institutioner, én har været anbragt det meste af sit liv hos en bedstemor, mens de sidste tre er anbragt direkte fra forældrene. Årsagerne til anbringelsen spænder over en bred palet af problemer i de unges familier: psykisk og fysisk sygdom, misbrug af alkohol eller hash, seksuelle overgreb på de unge, selvmord og hjemløshed. Derudover er et par af de unge blevet anbragt på grund af manglende skolegang over en længere periode (Allus leder).

Som udgangspunkt har børnene ikke selv alvorlige, behandlingskrævende psykiske sygdomme, ligesom man ikke i Allu tager imod unge, der har et misbrug, har begået alvorlig kriminalitet eller i øvrigt er voldelige. De unge skal altså kunne administrere at leve i et hjemligt miljø med en fast struktur, kombineret med relativt frie rammer, og de skal som udgangspunkt kunne passe deres skolegang eller et arbejde (Allus leder, Mælkebøttecentrets hjemmeside⁵). Disse visitationskrav betyder dog ikke, at de unge ved indflytningen er fri for sociale og psykologiske vanskeligheder, ligesom de unge ofte har en del vanskeligheder i skolen.

Som det fremgår af de unges adfærd, som den er rapporteret af medarbejderne og observeret under mine besøg, har en del af de unge haft traumatiske oplevelser og har følelsesmæssige vanskeligheder, som de har vanskeligt ved at bearbejde. De har oplevet misbrug, overgreb, svigt og

⁴. Den ene efter få dage i en akutplejefamilie.

⁵ www.mb.gl/da/.

afsavn og har oplevet, at voksne, de stolede på, ikke har respekteret deres behov og følelser. For en del af de unge gør tankerne om deres oplevelser så ondt, at de på ingen måde ønsker at forholde sig til dem. De ønsker at indkapsle dem og flygte fra dem og gør sig derfor hårde, så de ikke risikerer at blive kede af det. Det skjold de sætter op for at beskytte sig mod egne tanker og følelser, bevirker dog samtidig, at de ikke lader andre komme tæt på og derfor ofte afviser medarbejdernes tilbud om relationer. Hos en af de unge er der mistanke om en udviklingsforstyrrelse og manglende sprogforståelse, hvilket dog ikke er endeligt bekræftet. Ud over generelle følelsesmæssige problemer har enkelte været seksuelt grænsesøgende eller selvskadende. Enkelte har eksperimenteret med hash eller begået småkriminalitet (Allus leder, interview med medarbejdere, interview med unge, observationer).

Da størstedelen af de unge er anbragt fra Kommuneqarfik Sermersooq, er en del af deres familie, venner og tidligere bekendtskabskreds tilgængelig for dem, og flere er fortsat i den samme skole og med de samme fritidsaktiviteter, som de havde, før de blev anbragt i Allu (Allus leder).

I skolen har flere af de unge svært ved det faglige og problemer med fravær, og et par af dem har haft en meget mangelfuld skolegang, inden de blev anbragt. Andre er fagligt på niveau med deres jævnaldrende og forventes at kunne gennemføre en ungdomsuddannelse (Allus leder).

4.2 De unges udvikling

De unge fordeler sig i to grupper, hvor den ene giver indtryk af at være i en positiv udvikling eller i stabil trivsel, mens den anden gruppe har svært ved at falde til i Allu og udnytte Allus ressourcer. Vi opdeler derfor i det følgende de unge i en gruppe i positiv udvikling og en gruppe af ambivalente unge og diskuterer, hvorfor de unge trives, som de gør. En af de unge har ved sidste besøg boet så kort tid i Allu, at det er vanskeligt at vurdere den unges udvikling.

4.2.1 Tre unge i positiv udvikling

De tre unge, der er inde i en positiv udvikling eller er i stabil trivsel, fremtræder ved besøgene i Allu mere opsøgende over for medarbejderne, de opholder sig i højere grad i fællesrummene, og de fremstår gladere. De deltager i aktiviteter i og uden for huset, opfordrer til spil eller samtaler og inddrager medarbejderne i deres interesser. Der kan være perioder med manglende motivation, og deres modstandskraft over for mindre udfordringer kan være svingende, men de udviser spirende håb, drømme og interesse for deres hverdag og fremtid.

4.2.1.1 Opsøgende og motiverede

En medarbejder fortæller, hvordan en af de unge åbner op på en fjeldtur: "Vi gik derinde sammen – det giver bare så meget. [Hun] var først lidt tvær, men løsnede så op – der var øjenkontakt. Det giver hende bare så meget".

Om en anden fortæller en medarbejder: "Peter var helt lukket og kunne ikke udtrykke følelser. [Nu er Peter] godt på vej. Er bedre til at sige fra og diskutere. Han er gået fra plat til argumenterende halv voksen. Han sætter personalet på plads, og det er godt. Han er pligtopfyldende og klar over, hvor han står, og hvad han gerne vil."

Medarbejdernes indtryk af nogle unge, der grundlæggende viser interesse i deres hverdag og virker opsøgende over for medarbejderne, bekræftes i mine samtaler med de unge: "Jeg kan godt

lide, når vi spiller matador, fordi jeg vandt sidste gang over Inuk [en ansat]. Jeg kan godt lide at komme på ture ud i fjeldet og ind i fjorden.”

De unge fortæller desuden om interesser, de dyrker, og om uddannelser, fritidsjob og fremtidige erhverv, de gerne vil have. De begrundes deres uddannelsesdrømme med muligheden for at tjene penge og have det sjovt.

En af de unge er relativt ny i Allu og har hurtigt etableret en positiv kontakt til medarbejderne. De to andre har udviklet sig meget, mens de har boet i Allu – både fagligt og følelsesmæssigt. I starten af deres ophold viste de, ifølge medarbejderne, manglende tillid til voksne, følelsesmæssig lukkethed, lavt selvværd og ringe tiltro til egne evner samt lav grad af motivation i forhold til skolegang. I løbet af opholdet har de gradvist åbnet sig op over for personalet og i stigende grad påtaget sig større og mindre udfordringer, og de oplever større motivation til at forandre deres situation ved at passe deres skole, (fritids)arbejde eller praktikplads.

De unges stigende grad af motivation og håb kommer til udtryk i en medarbejders omtale af en af de unge: ”Rasmus er begyndt at omtale sig selv som en mønsterbryder og giver udtryk for, at han gerne vil være rollemodel for andre unge, der har været i hans situation”.

Dette udsagn vidner om en bevidsthed om egen udvikling og en tro på, at det er muligt at bryde med opvækstens problemer.

Medarbejderne fremhæver selv, at det, der gør en forskel, er, at de tålmodigt stiller sig til rådighed for de unge, viser, at de vil dem og er interesserede i deres interesser og synspunkter, inviterer dem med i det, medarbejderne selv er beskæftiget med, og indvilger i at deltage i det, de unge tager initiativ til. De presser ikke på, men venter, til det rette øjeblik er til stede, hvor de unge selv viser interesse for at tale eller deltage i en aktivitet. Allus anerkendende pædagogik og hjemlige atmosfære synes altså at virke godt på denne gruppe.

4.2.1.2 Vanskeligt ved behovsudsættelse og sociale relationer

Nogle af de unge, som er i bedst trivsel, kan (ligesom flertallet af de unge i Allu) også være styret af deres umiddelbare impulser og fokuseret på opfyldelsen af umiddelbare behov på bekostning af opfyldelsen af de lidt mere langsigtede mål. Der kan være problemer med at fastholde et arbejde eller skolegang eller problemer med impulsstyring. Derudover har disse bedst fungerende unge, ligesom de øvrige unge, nogle sociale udfordringer, der gør det svært at fastholde og vedligeholde relationer til jævnaldrende i og uden for Allu.

4.2.1.3 Medbestemmelse og ingen forventninger om hjemgivelse

To af de unge har kendt til Allu, inden de blev anbragt dér, og har selv ønsket at bo der. Den tredje har været på besøg i Allu, inden hun kom til at bo på stedet, og har accepteret anbringelsen. Inddragelsen af de unge kan være medvirkende til, at de i højere grad end de øvrige unge er faldet til og i højere grad har accepteret Allu som deres hjem.

Samtidig fremgår det, at disse unge alle kommer fra familier, hvor forældrene ikke har mulighed for at tage sig af dem på grund af sygdom, misbrug eller dødsfald. To af dem har langvarige turbulente anbringelsesforløb bag sig og har oplevet svigt, både fra deres forældre og fra plejefamilier. De har bedsteforældre, mostre og fastre, der har taget sig af dem, og som de nu har regelmæssigt samvær med, men hverken medarbejdere, kommunen eller de unge selv ytrer nogen forventninger eller ønsker om hjemgivelse. Den vanskelige opvækst er naturligvis belastende for de unge. Samtidig virker det dog, som om de unge – netop på grund af deres forældres meget svære pro-

blemer – er afklarede omkring deres liv i Allu, da en opvækst hos forældrene ikke opleves som et reelt alternativ. For de to ældste betyder dette, at kommunen har bevilget dem efterværn og således har sikret dem, at de kan bo i Allu, indtil de er klar til at flytte i egen bolig (senest, når de er 23 år). Deres fremtid er derfor mere forudsigelig end fremtiden for nogle af de mindre velfungerende unge.

4.2.1.4 Skole, uddannelse og arbejde

En af de unge, der er inde i en positiv udvikling, er i gang med en håndværksuddannelse, én har været i gang med at forhøje sine folkeskolekarakterer i Piereersarfik⁶ for at komme ind på en erhvervsuddannelse, mens den sidste er i gang med folkeskolen.

Den ene af de unge, der er færdige med folkeskolen, har oplevet tydelig faglig fremgang. Han har formået at omsætte den ro og stabilitet, han har opnået i Allu, til en faglig fremdrift og drivkraft i forhold til at sætte sig ind i specifikke interesser, hvilket har forbedret hans dansk- og engelskkompetencer. Den anden af de ældste unge har haft sværere ved det skolefaglige, men har også fået større motivation ved at mærke en fremgang og ved at opleve, at der er arbejdsgivere, der har brug for ham og er villige til at vente på, at han færdiggør sin skole. Begge disse unge har således oplevet, at arbejdsgivere har henvendt sig til dem med lovning om praktikpladser eller fritidsjob. De er med andre ord inde i en positiv spiral, hvor den større selvtillid, glæde og afklaring, som de viser i Allu, også bringes med i deres hverdagsliv uden for Allu. Denne rapport kan ikke udtale sig om social ansvarlighed blandt grønlandske arbejdsgivere generelt. Men det virker, som om i hvert fald disse unge har været heldige at møde arbejdsgivere, der tager et socialt ansvar og er i stand til at se de unges potentialer.

Den sidste af de unge, der er inde i en positiv udvikling i Allu, havde ved sidste besøg fortsat en del skolefravær og havde således endnu ikke formået at bruge fremgangen i Allu i sit skoleliv.

4.2.1.5 Samlet om de unge i positiv udvikling

Samlet vurderer jeg, at det vigtigste fællestræk hos de tre unge, som er i bedst trivsel, er, at de alle har en spirende eller rodfæstet tillidsrelation til en eller flere medarbejdere, der gør det muligt for medarbejderne at arbejde med deres trivsel og udvikling. De unge giver indtryk af, i det store og hele, at have accepteret institutionslivets betingelser. Denne accept kan skyldes, at de unge selv har været med til at bestemme, at de skulle bo i Allu, men den kan også skyldes, at de ikke ser nogen alternativer til Allu, fordi de selv finder forestillingen om at bo hos forældrene urealistisk.

Hos to af de unge understøttes den positive udvikling af, at arbejdsgivere uden for Allu har vist, at de værdsætter dem og har tilbudt dem praktik og arbejde. På den måde nyder de godt af Allus tætte integration i Nuuks normalsamfund. Hos den yngste af disse tre unge er alderen en fordel, idet behovet for voksenkontakt rent udviklingspsykologisk er større end hos de ældre, mere uafhængige, unge.

4.2.2 Tre ambivalente unge

Tre af de øvrige unge, der boede i Allu ved første besøg, viser en udvikling, præget af flere problemer, og virker mere ambivalente omkring deres ophold i Allu. De kan have enkelte gode perio-

⁶. Kan sammenlignes med enkeltfag på VUC.

der, hvor de lukker lidt op for deres følelser, inviterer venner på besøg og indretter sig efter Allus døgnrytme. Disse afbrydes dog ofte af perioder med afvisning af personalet, strejfen, selvskade, døgnrytmer, der vendes på hovedet, meget skolefravær og mistanker om afprøvning af hash og alkohol samt kriminalitet. Disse unge lader til at have meget vanskeligt ved at falde til i Allu, vanskeligt ved at acceptere Allus hverdagsliv som en normalitet og et gode, der bidrager til deres trivsel, og vanskeligt ved at indgå i relationer med Allus medarbejdere.

I den periode, hvor evalueringen har stået på, har medarbejderne fortrinsvis udtrykt bekymring for de unges trivsel og udvikling. Medarbejderne og kommunen overvejer derfor, om Allu er det rette sted for dem at være. I løbet af evalueringsperioden er det blevet besluttet, at en af de unge skal overføres til et andet anbringelsessted, mens en anden, efter eget ønske, er kommet på efterskole.

4.2.2.1 Opfattelser af hjem og hverdagsliv

De tre unge har det til fælles, at de i deres adfærd og udsagn på forskellig måde stiller spørgsmålstejn ved Allus regler, rutiner og relationer – dvs. fundamentalt det, der udgør den type hjem, som Allu ønsker at være. De kan, som følgende citat viser, godt se især materielle fordele ved livet i Allu: "Det er godt og det er dårligt [at bo i Allu]. Jeg synes, det er dejligt at bo her. Huset er stort, og man kan spille PlayStation. Man kan lave mad. Man kan bruge bærbar."

Grundlæggende sætter de dog spørgsmålstejn ved de voksnes ret til at være styrende autoriteter og protesterer derfor mod spise- og sovetider, mod regler for slik og tv, mod nødvendigheden af at sove om natten og være vågne om dagen samt mod nødvendigheden af regelmæssig skolegang. Derudover lader de til at have vanskeligt ved at fatte tillid til og indgå i relationer til medarbejderne – måske fordi de sætter spørgsmålstejn ved relationernes autenticitet, eller måske fordi de er blevet såret og skuffet tilstrækkeligt mange gange til, at de har meget vanskeligt ved at kunne stole på voksne.

Modstanden mod Allus voksenstyring og regler og sammenkædningen med, hvad der er et rigtigt hjem, kommer frem i et citat fra et interview med en 15-årig ung:

Jeg synes ikke så godt om sengetider. Skal være i seng kl. 21.30. Det er for tidligt. De voksne siger: "Sådan er reglerne". De siger, det afhænger af, hvor gammel man er. Jeg vil gerne gå i seng kl. 11.[...] Jeg synes ikke, Allu er et rigtigt hjem. Der er mange regler. Det ligner bare et falsk hjem. Man skulle ikke spørge, om man må bruge fjernsyn og PlayStation. Kun i weekenderne må man få saft. Normalt må man kun se fjernsyn efter aftensmad. Det er lidt kedeligt. De voksne siger ikke hvorfor. De siger bare: "Kun i aften".

For en anden ung, der før Allu har været anbragt i en større døgninstitution, er det det modsatte, der gør sig gældende: "Lise har været vant til mere struktur [end i Allu] og kan ikke administrere friheden og ansvaret, der følger med. Hun savner tydeligere voksenmodeller end dem, hun finder blandt personalet i Allu – en ældre kvinde, som kan indtage en mor-rolle for hende" (interview med medarbejdere).

En tredje ung viser sin modstand mod regler og struktur ved, flere dage om ugen, at gå fra Allu om aftenen eller natten for at hænge ud i centrum af Nuuk eller overnatte hos familie eller bekendte. Om dagen sover han tungt, så medarbejderne de fleste dage må opgive at få ham i skole.

Medarbejderne forsøger at nå ind til de unge, men det afvises, eller de unge lader, som om de hører efter, hvad medarbejderne siger:

Lars har drukket og ryger. Måske har han prøvet hash. Jeg prøver at spørge ind til det, men får ikke noget svar. Når man taler personligt med ham, siger han, [at] det ved han ikke. Det kunne måske hjælpe at finde en fælles interesse – han fortalte lidt om sig selv i starten, men nu gider han ikke fortælle mere. Vi har ikke så god en kontakt (interview med medarbejder).

Som det fremgår af citatet med den 15-årige unge, reflekterer nogle af de unge til tider over, at Allus regler, rutiner og relationer ikke harmonerer med deres forestillinger om et hjem. Andre gange kommer modstanden mod Allus form for hjemlighed og normalitet til udtryk mere instinktivt og kropsligt – som flugt, som aggressive udbrud eller som ugelang tavshed over for enkelte eller flere af medarbejderne.

Medarbejderne selv tolker denne modstand som ikke blot et rationelt ønske om selvbestemmelse, men som isæt et udtryk for, at de unge oplever angst ved det kontroltab, de oplever ved at indordne sig under en normalitet, de oplever som fremmed, og ved at indordne sig under en voksenstyring, som de basalt ikke stoler på: "[Tavsheden] er en form for selvkontrol. Jeg vælger selv, hvem jeg taler med. I skal ikke fortælle mig [hvad jeg skal gøre]". Ud over at være et forsøg på at opnå kontrol oplever medarbejderne det også som en flugt fra smertelige følelser og et forsøg på ikke at skulle forholde sig til disse: "Når de går, er det en flugt fra at forholde sig til det, der gør ondt. Måske ønsker de at blive stoppet som en form for omsorg [...], men vi må ikke holde [døren lukket]".

Tavshed, flugt og brud på regler kan således ses både som et forsøg på at takle egen angst, smerte og skam, og som en bevidst modstand mod at lade voksne, som de ikke stoler på, styre deres liv på en måde, de unge finder illegitim.

Spørgsmålet om hjemlighed og autenticitet er på mange måder essentielt i forståelsen af anbragte børn og unges liv i en døgninstitution (Højlund 2006; Højlund 2009). Allu og mange andre nyere døgninstitutioner ønsker i så høj grad som muligt at tilbyde de unge en opvækst og et hverdagsliv, der ligner det, som ikke-udsatte børn lever i deres familier, for at integrere dem i normalsamfundet. Det er på mange måder en god idé og opleves af mange børn og unge som afslappet, hyggeligt og trygt. Da der normalt er nogle helt essentielle elementer ved det, de fleste forstår ved en familie, som døgninstitutionen ikke kan leve op til, er der dog også børn og unge, der oplever forsøg på at skabe hjemlig atmosfære og hjemlige relationer som illegitime og falske. Således vil mange børn og unge opleve et misforhold mellem intentionen om hjemlighed på den ene side og institutionslivets skiftende voksne, pengeøkonomi og professionalisme på den anden side (Højlund 2006; Højlund 2009). Dette kan også være tilfældet blandt de unge, der har vanskeligst ved at falde til i Allu, hvor nogle af de unge synes at tvivle på, i hvor høj grad de kan stole på ægtheden af de voksne tilbud om relationer, og ikke oplever at føle sig hjemme i Allus udgave af normalitet og hjemlighed.

I Danmark kan der være flere forskellige opfattelser af, hvad der gør et hjem til et hjem, og udsatte børn og unge kan have en anden opfattelse af et hjem end ikke-udsatte. I Grønland er der ydermere en kulturel dimension af hjemlighed og familieroller, der gør, at det, som en person med en overvejende vestlig kultur opfatter som hjemligt, rigtigt og naturligt, ikke nødvendigvis harmonerer med forestillingen hos en person med en mere traditionel, grønlandsk kulturel baggrund. Medlemmerne af danske familier opfattes generelt som meget ligestillede, og i mange familier inddrages børn i hverdagslivets beslutninger (Dahl, 2014). I Grønland har man dog traditionelt i endnu mindre grad haft et tydeligt hierarki mellem forældre og børn, hvilket betyder, at børn forventes at kunne mange ting selv, og at forældre generelt er mere tilbageholdende med at styre deres børn:

Vores forfædres opfattelse af barnet har en selvstændig personlighed, som skulle plejes. Hvis barnet var stædigt, skulle man ikke forandre det, men respektere denne stædighed – de voksne lærte dem konstant om den teknik, der var nødvendig for at overleve, og de kunne tage imod den, hvis de ville (Rasmussen, 1977; Christensen, 2012).

Børn og unge får derfor, i videre udstrækning end i Danmark, lov til at bevæge sig frit omkring og lære af deres erfaringer fremfor på forhånd at blive begrænset af voksne. Mange grønlandske børn lærer tidligt at begå sig på egen hånd i naturen og håndtere diverse jagtredskaber, og de unge i Allu kan derfor opleve, at de bånd, Allu forsøger at lægge på dem for at sikre deres søvn, sundhed og skolegang, står i kontrast til andre unges friere og mindre beskyttede liv.

Flere af de unge, der har vanskeligst ved at tilpasse sig i Allu, har i løbet af deres opvækst i kortere eller længere tid boet i mere traditionelt orienterede byer, hvor den vestlige kultur har en langt mindre fremtrædende position end i Nuuk. En af disse unge har været vant til selv at klare sig på lange vandreture i naturen og har været vant til at styre sin egen hverdag uden indblanding. Da han ikke har ønsket at tale med mig, kan jeg ikke vide, hvad han tænker om dette, men man kan forestille sig, at det er noget, han har oplevet som en styrke og har forbundet med stolthed. I mødet med de professionelle voksne i Allu, der ønsker at fritage ham fra hans voksenansvar, kan man derfor forestille sig, at protesten både gælder kontroltabet og tabet af denne måske vigtige del af hans identitet og stolthed.

Ud over at en del af de unge i Allu er vokset op sammen med ustabile voksne, som det ikke har været hensigtsmæssigt at overlade styring til, kan der altså være en kulturel modstand mod som barn at indordne sig under voksenstyring. Dette viser sig også i et interview med en af de unges forældre, hvor en far siger: "Vi sætter ikke grænser – bare de har det godt og spørger pænt. [...] Jeg har altid sagt "det er din krop. Hvis du vil ryge, må du ryge. Men det har hun ikke lyst til." Disse forældre kan godt se idéen i struktur, regler og rammer, fordi de oplever, at det er en fordel for de unge, der skal indgå i et moderne grønlandsk samfund. Det er bare ikke deres naturlige forældre-stil, og de føler sig ikke hjemme i en forældreautoritetsrolle. For dem er anbringelsen på nogle måder derfor en lettelse, da de oplever, at Allu kan give deres barn noget, som de ikke selv oplever at kunne tilbyde.

Når de unge i Allu sætter spørgsmålstejn ved medarbejdernes autoritet, kan det altså rumme en kulturel forskel på forælder- og børnerollen i grønlandsk kontra vestlig kultur. Enkelte af de unge kan dog også, som pigen, der tidligere havde været anbragt på en større døgninstitution med endnu mere struktur end Allu, sætte spørgsmålstejn – ikke ved den generelle legitimitet i voksnes autoritet, men snarere ved Allus unge medarbejders autoritet, der på grund af det lille aldersspænd mellem medarbejdere og unge ikke nødvendigvis opleves som legitim.

Endelig kan det danske sprog i sig selv forstyrre oplevelsen af hjemlighed. Da halvdelen af personalet kun taler begrænset grønlandsk, foregår kommunikationen mellem medarbejderne oftest på dansk. De fleste af de unge forstår en del dansk, men der er også nogle, der har meget svært ved at følge en samtale på dansk, og derfor kan de føle sig fremmede og udenfor, når der tales dansk. Medarbejderne oplever, at det kan være med til at begrænse de ambivalente unges lyst til at betro sig til de voksne:

Drengene har ingen relationer til de dansksprogede. Dansk fylder for meget – nogle gange fanger jeg mig selv i at tale dansk til de unge. Dansk er ikke dårligt, men det er ikke på sin plads at tale fremmedsprog i sit eget hjem. Det betyder ret meget for de unges identitet og værdier. Det er virkelig vigtigt at vide, hvad man kommer fra, og hvem man i virkeligheden er. I ens eget hjem skal man kunne tale sit eget sprog. Vi har brug

for mere grønlandsk kultur og værdier. På den måde ville de føle sig mere hjemme (interview med medarbejder).

Medarbejderne fortæller dog også, at sprogets betydning med tiden mindskes for de unge, der er inde i en positiv udvikling. Det sker både, fordi de unge bliver bedre til dansk, og fordi sproget mister en del af sin begrænsende betydning, jo bedre medarbejdere og unge i øvrigt kender hinanden.

Når en del af de unge således har svært ved at falde til i Allu og ikke ønsker at indgå i relationer til medarbejderne, kan det altså være, fordi de ikke finder Allus hverdagsliv hjemligt, fordi de ikke stoler på ægtheden af de voksnes tilbud om relationer, eller fordi de sprogligt føler en fremmedhed i forhold til Allu. For enkelte af de unge vil dette måske ikke ændre sig; for andre vil det være muligt at ændre deres opfattelse og få dem til acceptere Allus hjemlighed og relationer på de præmisser, Allu kan tilbyde.

I kapitel 5 diskuteres ud fra interview med medarbejdere, hvordan en ændring af forskellige arbejdsrutiner vil kunne hjælpe de unge, der ikke lader sig integrere under de nuværende rammer og rutiner.

4.2.2.2 Skam og håb om hjemgivelse

Oplevelsen af, at Allu ikke fuldt ud lever op til de unges oplevelse af et rigtigt hjem, hænger for nogle af de unge sammen med en skam over anbringelsen og et håb om hjemgivelse og et hverdagsliv sammen med deres forældre. Hvor de unge, der lader til at være i en positiv udvikling, som beskrevet synes at have opgivet håbet om en dag at komme til at bo sammen med deres forældre og har accepteret Allu som deres hjem, virker de ambivalente unge, i den periode jeg har fulgt dem, mere skamfulde over anbringelsen, og de holder fortsat fast i drømmen om hjemgivelse (interview med unge og med medarbejdere).

En af de unges forældre udtrykker det således: "Han har skammet sig over ikke at bo sammen med os mere. Han ønskede ikke at fortælle det i skolen." Nogle af de ambivalente unge oplever således anbringelsen som grundlæggende forkert og som et negativt identitetsstempel, der gør dem mindre værd i deres kammeraters øjne.

I visse tilfælde næres de unges håb om hjemgivelse af deres forældre, der ikke selv er afklarede omkring anbringelsen eller oplever, at årsagerne til anbringelsen ikke længere er til stede. Om en af de unge fortælles det således: "Parnuuna har regelmæssigt samvær med sin mor og overnatter tit hos hende. Moren vil gerne have Parnuuna hjem at bo. Hun forstår ikke, at hun ikke kan få børnene hjem. Hun er i arbejde og bor ikke længere sammen med faren" (interview med medarbejder). Forældrenes manglende accept af anbringelsen og oplevelse af at kunne mestre forældreopgaven smitter af på børnene, der ligeledes bliver i tvivl om, hvorvidt deres liv ville blive bedre, hvis de igen kom hjem at bo. Ofte skuffes de unge, når forældrenes gode intentioner ikke føres ud i livet, og de dropper aftaler eller ikke viser dem omsorg. Ambivalensen hos de unge genfinder man således hos forældrene, der på den ene side ønsker at få børnene hjem, på den anden side kan føle en vis lettelse over anbringelsen og til tider endda ønsker at beskytte deres børn mod deres egne problemer:

Vi vil rigtig gerne samles igen, men vi ved ikke, hvordan det skal ske. Så hurtigt som muligt, så vi kan være en familie. [...] Vi kommer sjældent på besøg i Allu. Det er svært at komme på besøg, når man ikke ved, hvor man skal bo. Vi vil ikke komme og surmule. Vi havde nogle aftaler om samvær, som ikke blev overholdt.

Denne ambivalens og til dels lettelse opfattes sandsynligvis af de unge, der derfor skiftevis søger mod og søger væk fra forældrene og dermed fastholdes i en limbotilstand, der gør det svært at drømme om og planlægge fremtiden. De unges modstand mod at indgå i relationer med de voksne kan derfor meget vel skyldes skuffelse og vrede og ikke nødvendigvis manglende tilknytnings- evne. Paradoksalt nok er det altså ikke altid de unge med de dårligst fungerende forældre eller de unge, der selv fungerer dårligst, der har vanskeligst ved at falde til i Allu. I flere tilfælde finder vi de mest ambivalente unge blandt dem, hvis forældre ligger på grænsen til at kunne magte forældre- rollen, og blandt dem, der selv har nogle ressourcer, der gør, at de har svært ved at genkende billedet af sig selv som anbragte. De fastholder derfor i højere grad end de tre unge i positiv udvik- ling deres håb om et normalt liv sammen med deres familie.

Allus åbenhed over for omverdenen og fysiske nærhed til flere af de unges familier kan for nogle af de unge være et gode og gøre, at de kan fastholde væsentlige netværksressourcer. For andre unge kan disse forhold, som ovenstående viser, betyde, at de får vanskeligere ved at profitere af opholdet i Allu.

4.2.2.3 Fremtidsforestillinger og behovsudsættelse

De unges manglende afklaring om anbringelsen kan, sammen med de følelsesmæssige proble- mer, gøre, at de unge i ringe grad har plads til at mærke deres egne grænser, behov og ønsker og har vanskelig ved at forestille sig deres fremtid og forsøge at forbedre deres situation. En hullet skolegang med dårlige faglige resultater gør ikke håbløsheden og den manglende afklaring min- dre, og det gør det endnu vanskeligere at turde drømme om andet end umiddelbar behovstilfreds- stillelse: "[Det er] nederlag på nederlag. Han er så langt bagud, at han har mistet al motivation – fordi det er så svært" (interview med medarbejder).

På grund af de svære og uklare fremtidsudsigter vælger den unge at møde verden med ligegyld- ighed, hvilket gør det svært for medarbejderne at nå ind til den unge.

Så længe de unge ikke følger husets normale døgnrytme og ikke har tillid til, at de voksne vil dem det godt, vil det være vanskelig for dem at få mod til at konfrontere sig med egne problemer og begynde at arbejde med sig selv. Engang imellem oplever medarbejderne korte perioder, hvor en ung, der ellers optræder afvisende, i højere grad søger medarbejderne og deltager i husets aktivi- teter. Medarbejderne oplever dog, at det i særlig grad sker, fordi den unge har problemer med folk, han/hun skylder penge eller af andre grunde er bange for. Det kan dog også ske, når hele huset er på ferie væk fra Nuuk, og den unge derfor ikke kan flygte fra medarbejderne og sig selv. Den unge har således en ringe grad af indre motivation for at blive i Allu og udnytte stedets tilbud og handler fortrinsvis på baggrund af ydre begrænsninger og pres.

Der er dog også en af de ambivalente unge, der virker motiveret for at klare sig godt i skolen, idet han ser skole og job som en vej til at opnå den selvbestemmelse, som han higer efter. Her kom- mer den unge dog endnu en gang i konflikt med medarbejderne, da disse ønsker, at han skal spa- re en del af sin indtægt op, mens han selv ønsker at kunne råde frit over indkomsten (interview med ung).

4.2.2.4 Skole og uddannelse

To af de tre ambivalente unge er i deres sidste folkeskoleår, mens den tredje afsluttede folkesko- len i 2016. Deres skolegang er forløbet meget forskelligt. Én er fagligt relativt stærk, men har me- get fravær på grund af søvnmangler og følelsesmæssige problemer, men ender dog med at gennemføre 10. klasse. Én har faglige problemer, men er relativt flittig, da han ser skole og ud-

dannelse som en vej mod selvstændighed og selvbestemmelse. Den sidste har meget store faglige udfordringer på grund af mange års tabt skolegang og lader til at have opgivet at færdiggøre sin folkeskoleuddannelse. For to af de unge er der altså nogle ressourcer at hente i skolen, som måske gør, at de, på trods af deres vanskeligheder, vil kunne klare at få en ungdomsuddannelse.

4.2.2.5 Samlet om de ambivalente unge

Samlet set ser vi blandt de af de unge, der har et mere ambivalent forhold til Allu, både unge, der har nogle følelsesmæssige vanskeligheder, der gør det svært at indgå i relationer til medarbejderne, og unge, der sætter spørgsmålstejn ved Allus hjemlighed og normalitet. De ambivalente er desuden uafklarede omkring identiteten som anbragte og higer til stadighed efter at komme hjem, hvad enten dette er realistisk eller ej. Disse unge opleves ofte som en belastning, der gør det vanskeligt at opretholde struktur og grænser over for de andre unge. Medarbejderne oplever, at de bruger mange kræfter på brandslukning og mindre tid på det udviklingsarbejde, de drømmer om at lave.

Enkelte af de unge viser tegn på et behov for egentlig behandling, som ligger ud over, hvad Allu kan tilbyde. Den største barriere for, at de kan profitere af Allus tilbud, synes dog ikke at være deres større behandlingsbehov, men snarere deres manglende accept og legitimering af Allu samt de rette rammer for at kunne fastholde sig selv i relationer og selvbearbejdning.

Når man i den socialpædagogiske litteratur taler om "behandlingskrævende" børn, vil det ofte være svært præcist at definere, hvornår et barn er behandlingskrævende, og hvornår det "bare" er utrygt og ked af det. Ofte vil behandlingen derfor hovedsageligt adskille sig fra normalpædagogikken ved at være mere oplyst, bevidst og planlagt (Misser, 2013). I næste kapitel diskuteres det, i hvor høj grad Allu har mulighed for at rumme de ambivalente unge eller alternativt skal forsøge at sikre en snævrere visitation for i højere grad at få unge, der er indstillede på at indrette sig under Allus rammer.

4.3 Ord eller handling

For både de unge, der oplever positiv udvikling, og de unge, der forholder sig mere ambivalent til Allu, er det kendetegnende, at deres positive og negative følelser oftere udtrykkes i handling end i ord.

Når de bedst fungerende unge udtrykker deres interesse for relationerne til medarbejderne, sætter de sig således ved middagsbordet og viser medarbejderne sjove YouTube-videoer, de synger og griner sammen med medarbejderne – eller de takker ja til at tage med på vandretur i fjeldet og viser deres interesse, glæde og stolthed under og efter turen ved at binde deres hår op eller lave kaffe til den medarbejder, de godt kan lide.

De ambivalente unges frustration kommer omvendt til udtryk ved aggressive udbrud, ved langvarig tavshed eller ved flugt.

Ifølge medarbejderne er dette sigende, både for udsatte unge og for grønlandske børn og unge generelt: De udtrykker sig i mindre grad verbalt og bruger i højere grad handling til at udtrykke og bearbejde følelser. Selvom de unge har mulighed for at opsøge en psykolog i Mælkebøttecentret og få hjælp til at bearbejde deres følelser, er det de færreste, der tager imod tilbuddet – både fordi de generelt har vanskeligt ved at udtrykke sig verbalt omkring følelser, og fordi den psykologiske terapi normalt vil finde sted på dansk eller med tolk. I stedet foreslår en del af medarbejderne, som

det vises i det følgende kapitel, at Allu bruger naturoplevelser og kropslig udfoldelse som en form for terapi, der også kan styrke relationerne mellem de unge og medarbejderne.

Hvor det foregående bygger på kvalitativt materiale i form af interview og observationer med de unge, med forældre og med medarbejdere, vender vi os i det følgende mod de mere standardiserede, kvantitative test af de unges adfærd ved hjælp af det standardiserede SDQ-spørgeskema, der ved hjælp af 25 spørgsmål måler de unges sociale og psykiske styrker og vanskeligheder.

4.4 De unges adfærdsproblemer, målt med SDQ

SDQ-målingerne er lavet på de fem unge, der har boet længst tid i Allu, og dækker perioden april 2015 til juni 2016. Skemaerne er for fire af de unges vedkommende udfyldt af de unge selv, mens det sidste er udfyldt af en af medarbejderne. I evalueringen benyttes den tidligste måling, foretaget tidligst i april 2015, og ellers inden for et halvt år efter den unges indflytning, samt den seneste måling, foretaget i juni 2016.

Den samlede SDQ-skala går fra 0 til 40, hvor 40 indikerer det højeste niveau af adfærdsproblemer. Skalaen inddeles i fire niveauer, hvor en score på 0-13 indikerer et gennemsnitligt niveau af adfærdsvanskeligheder, en score på 14-17 indikerer et let forhøjet niveau af adfærdsvanskeligheder, en score på 18-19 indikerer et højt niveau af adfærdsvanskeligheder, mens en samlet SDQ-score på 20 eller derover indikerer et meget højt niveau af adfærdsproblemer.

SDQ-skalaen består derudover af fem subskalaer, hvoraf Allu anvender de fire for emotionel stress, adfærdsproblemer, hyperaktivitet og sociale vanskeligheder. Derudover er der en separat subskala, der ikke indgår i den samlede SDQ-skala, som måler de unges prosociale adfærd. På baggrund af SDQ-scoren estimerer SDQ-måleinstrumentet de unges risiko for psykiske diagnoser.

Tabel 4.1 viser første måling, der er foretaget, da de unge har boet mellem $\frac{1}{2}$ og 1 år i Allu. Tabellen viser, at en af de unge på første måletidspunkt scorer sig selv til at have et let forhøjet samlet stressniveau, mens én scorer sig selv til et meget højt samlet stressniveau. Én vurderer sig selv til at have et højt niveau af følelsesmæssige problemer, to vurderer sig til at have adfærdsvanskeligheder, mens én vurderer sig selv til at have problemer med hyperaktivitet eller koncentration. Værst ser det ud i forhold til relationer til andre unge og i forhold til prosocial adfærd, der dækker over fx hjælpsomhed og omsorgsfuldhed.

Tabel 4.1 Unge i Allu, fordelt efter graden af specifikke styrker og vanskeligheder samt risiko for diagnoser (første måling med SDQ-spørgeskema). Antal.

Styrker/vanskeligheder:	Gennemsnitlig	Let forhøjet/for lav	Høj/lav	Meget høj/ lav
Samlet stressniveau	3	1		1
Følelsesmæssige vanskeligheder	4		1	
Adfærdsvanskeligheder	3		1	1
Hyperaktivitet og koncentration	4			1
Relationer til andre unge	2			3
Øvrig prosocial adfærd	1	1		3
Overordnet betydning	3	1		1
Risiko for diagnoser	Lav	Mellem	Høj	
Samlet	3	2		
Emotionelle	4	1		
Adfærdsmæssige	4	1		
Hyperaktivitet/koncentration	2	1		

Anm.: Fire skemaer udfyldt af de unge selv – ét skema udfyldt af medarbejder.

Kilde: SDQ-målinger af Allus unge, foretaget af unge og medarbejdere.

På baggrund af SDQ-testen vurderes to af de unge til at have en mellemhøj risiko for diagnoser, relateret til deres emotionelle, adfærdsmæssige og koncentrationsmæssige vanskeligheder.

Sidste måling er foretaget ½ til 1 år efter den første måling, og resultaterne er vist i tabel 4.2. Her har vi kun en måling for fire af beboerne, da den sidste ikke havde boet længe nok i Allu til at blive målt to gange.

Tabel 4.2 Unge i Allu, fordelt efter graden af specifikke styrker og vanskeligheder, samt risiko for diagnoser (sidste måling med SDQ-spørgeskema). Antal.

Styrker/vanskeligheder:	Gennemsnitlig	Let forhøjet/for lav	Høj/lav	Meget høj/lav
Stress	3	1		
Følelsesmæssige vanskeligheder	4			
Adfærdsvanskeligheder	4			
Hyperaktivitet/koncentration	2	2		
Samvær med andre unge	3			1
Øvrig prosocial adfærd		1	2	1
Overordnet betydning for ung	2	1		1
Risiko for diagnoser	Lav	Medium	Høj	
Alle	2	2		
Emotionelle	4			
Adfærdsmæssige	4			
Hyperaktivitet/koncentration	2	2		

Anm.: To skemaer udfyldt af de unge – to skemaer udfyldt af medarbejder.

Kilde: SDQ-målinger af Allus unge, foretaget af unge og medarbejdere.

Her er der to selvudfyldte skemaer og to, udfyldt af medarbejdere. I forhold til første måling ser de unge, hvad angår deres individuelle adfærdsproblemer, ud til at have flyttet sig væk fra de højeste niveauer til gennemsnitlige eller let forhøjede niveauer. Færre har, ifølge SDQ-målingen, meget

svært ved at omgås andre unge, men det er fortsat her og på det sociale område i det hele taget, at de unge har deres største udfordringer, igen ifølge SDQ-målingen. Der er fortsat to, der har risiko for diagnoser. I forhold til de unges individuelle udvikling har tre bevæget sig nedad på den samlede SDQ-skala (2-7 point), mens én har bevæget sig 2 point op. SDQ-målingerne viser således en positiv udvikling for flere af de unge.

I forhold til de unges sociale kompetencer bekræfter SDQ-målingen således det billede, der har dannet sig gennem interview og observationer. I forhold til emotionelle problemer, adfærdsproblemer, hyperaktivitet og den samlede SDQ-skala synes der derimod at være et større misforhold mellem SDQ-målinger og de kvalitative data, idet man på baggrund af de kvalitative data ville forvente flere unge, der scorede højere på subskalaerne for individuelle adfærdsvanskeligheder og på den samlede SDQ-skala.

Holder man de unges SDQ-målinger op imod det billede, der tegner sig gennem interview og observationer, viser det sig dog, at to af de unge, der scorer relativt højt i den sidste SDQ-måling, er de samme, som også fremstår som "ambivalente unge". Ligeledes ser vi, at en af de unge, der i interview og observationer i særlig grad fremhæves som i en positiv udvikling, også viser denne udvikling i SDQ-målingerne. Helhedsindtrykket af de unge bekræftes derfor i SDQ-målingerne, selvom SDQ-målingerne altså kun viser et begrænset billede af de unge.

4.5 Opsamling

Dette kapitel har beskrevet de unges trivsel og udvikling ved hjælp af interview med de unge, med medarbejdere og med forældre samt ved hjælp af SDQ-målinger.

De unge er karakteriserede ved belastede familieforhold, en turbulent opvækst og ofte mangelfuld skolegang, når de kommer til Allu. Som udgangspunkt modtager Allu ikke behandlingskrævende unge eller unge, der har begået alvorlig kriminalitet eller har et misbrug. De unge er dog prægede af deres turbulente opvækst og har ofte svært ved at fatte tillid til medarbejderne og indgå i positive relationer med voksne og andre unge. De har ligeledes ofte svært ved at mærke deres egne behov, ønsker og drømme og derfor også svært ved at forestille sig en fremtid og udsætte her og nu-behov for at kunne opnå muligheder på længere sigt.

Grundlæggende viser det kvalitative materiale grupper af unge. Den ene gruppe er inde i en positiv udvikling med mere åbenhed over for medarbejderne, stærkere relationsdannelse, mere glæde og mere selvtillid. Den anden gruppe af mere ambivalente unge har svært ved at falde til i Allu, har mange konflikter med medarbejdere og også meget svært ved at indgå i relationer med disse.

For de unge, der er inde i en positiv udvikling, har medarbejderne formået at etablere en positiv kontakt til dem og har på grundlag af den tillid og åbenhed, som de unge viser dem, mulighed for at hjælpe de unge med at arbejde med sig selv – i det daglige hverdagssamvær og i behandlingsplaner. To af disse unges udvikling understøttes af, at arbejdsgivere uden for Allu har tilbudt dem job og praktik, hvilket yderligere har styrket deres selvtillid, selvværd og motivation. De unge, der er i positiv udvikling, er derudover kendetegnede ved, at de ikke ser nogen alternativer til at bo i Allu, da de selv erkender, at deres egne forældre ikke vil kunne tage sig af dem.

For de ambivalente unge er det meget vanskeligt at åbne op for og indgå i relationer med Allus ansatte. De oplever tilsyneladende et misforhold mellem deres forestilling om et rigtigt hjem og de rammer, som Allu kan tilbyde. De har det meget svært med regler og struktur, og de har svært ved at finde den type relation, de søger, hos Allus ansatte. Det kan skyldes deres opvækst som udsat-

te, men kan også rumme en kulturel dimension, idet grønlandske familierelationer ofte indebærer et mindre hierarkisk forhold mellem voksne og børn/unge end det, de oplever i Allu. Det kan også skyldes, at dansk, som nogle af de unge ikke behersker så godt, fylder relativt meget i Allus hverdag. Medarbejderne tolker dog også de unges manglende tillid og modstand mod relationer og regler som et udtryk for, at de unge er bange for at miste kontrol og bange for at overgive sig i hænderne på voksne, som de ikke før har haft anledning til at kunne stole på.

Ud over dette misforhold mellem de unges forventninger om hjemlighed og relationer og realiteterne i Allu peger analyserne på, at disse unge i højere grad end de unge, der er i en positiv udvikling, ser en hjemgivelse som et muligt alternativ til Allu og holder fast i deres drøm om igen at komme til at bo sammen med deres familie.

For en af de unge bidrager en stærkt hullet skolegang og svage faglige kompetencer til en stor modløshed og håbløshed, der gør det næsten uoverkommeligt at forholde sig til sine egne problemer og begynde at arbejde mod en bedre fremtid. De øvrige to har en bedre faglig ballast og har mulighed for at bruge denne til, på længere sigt, at opnå uddannelse og arbejde.

SDQ-målingerne viser nogle unge, hvis største udfordringer ligger på det sociale område. Flere af de unge viser en positiv udvikling i løbet af den tid, der går mellem målingerne, og bekræfter i nogen grad det billede, som det kvalitative materiale viser. Det ser dog ud til, at SDQ-målingerne i et vist omfang underspiller de unges følelsesmæssige og adfærdsmæssige problemer, idet det øvrige datamateriale (interviews og observationer) tegner et billede af unge, der er mere udfordrede, end SDQ-scoren indikerer.

Ud fra beskrivelsen af de unge i positiv udvikling og de mere ambivalente unge kan man diskutere, om visitationen til Allu er den rette for alle de unge, der har boet i Allu i evalueringsperioden. Får Allu de unge, som bedst vil kunne profitere af Allus tilbud, og er nogle af de unge for behandlingskrævende til at kunne bo i Allu?

Selvom dette kapitel lidt skarpt inddeler de unge i to grupper, er der ikke meget tydelige skillelinjer mellem de to grupper. De unge i positiv udvikling har i højere grad end de ambivalente unge ønsket at bo i Allu, men derudover er det ved de unges indflytning ikke tydeligt, om de med tiden vil ende i den ene eller den anden kategori. Nogle af de unge kan til at begynde med give indtryk af at være i god trivsel for senere at reagere voldsomt og afvisende, mens andre kan starte op med meget lav grad af tillid og modstand for så senere at åbne op.

Der er således ikke nødvendigvis tale om, at de ambivalente unge er fejlplacerede og kunne være anbragt mere hensigtsmæssigt andre steder, hvis de var blevet bedre udredt. De ambivalente unge kræver ikke nødvendigvis helt andre pædagogiske tilgange end de tilpassede unge, men måske i højere grad en mulighed for at bruge visse virkemidler mere – særligt i starten af opholdet for at kickstarte relationsopbygningen og ellers, når der viser sig et behov. Disse metoder kan også komme de mere tilpassede til gode, da også disse unge kan have gavn af at blive fastholdt i løsningen af konflikter og i bearbejdningen af deres tidligere oplevelser og nutidige vanskeligheder.

Ud over at der altså ikke er skarpe skillelinjer mellem de to grupper af unge, må man også konstatere, at ambivalente unge i hele Allus levetid har udgjort mellem en tredjedel og halvdelen af de unge. Det er derfor nødvendigt, at Allus medarbejdere har redskaber og rammer til også at håndtere disse unge.

Mens dette kapitel altså har vist, hvordan de unge trives, og forsøgt at forstå, hvorfor de trives henholdsvis ikke trives ud fra de unges baggrund, situation og fremtidsforestillinger, vender vi os i

næste kapitel mod medarbejdernes opfattelse af, hvad de oplever virker godt, og hvad der, efter deres mening, kunne gøres bedre. Kapitel 3 diskuterer således Allus praksis i lyset af resultaterne af kapitel 2, men ud fra et medarbejderperspektiv.

5 MEDARBEJDERNES OPLEVELSE AF ALLUS PRAKSIS

Allus medarbejdere fremstår generelt dygtige, engagerede og reflekterede omkring deres arbejde. De virker personligt interesserede i de enkelte unge og binder i høj grad deres egen arbejdsglæde op på de succeser, de oplever i forhold til de enkelte unge.

Selvom enkelte efterspørger mere viden om baggrunden for de unges handlinger, oplever flertallet, at de har de rette faglige forudsætninger for at kunne klare arbejdet med de unge. De oplever, at den anerkendende tilgang og forsøget på at opbygge relationer ved tålmodigt at stille sig til rådighed er den rette vej at gå, og de oplever, at arbejdet med behandlingsplaner er den rette vej at gå, når man gerne vil arbejde langsigtet og fremadrettet med de unge. Ofte oplever de dog, at rammerne for at kunne arbejde fremadrettet med de unge ikke altid er til stede.

Medarbejdernes kritik går især på arbejdets organisering i vagtplaner, tolkningen af magtanvendelseslovgivningen og muligheden for at arbejde mere intensivt med relationsopbygning og de unges selvbearbejdning ved i perioder at tage væk fra Nuuk, fx til bygden Kapisillit inde i Godthåbsfjorden, hvor Mælkebøttecentret har et hus, som Allu har mulighed for at bruge.

Derudover diskuterer personalet, i hvor høj grad det kunne være gavnligt og er muligt at skabe et fællesskab mellem de unge – eller om man alternativt skal forsøge at skabe mere plads til de unges individuelle interesser og individuelle relationer til den medarbejder eller de medarbejdere, som den unge foretrækker at have en tæt relation til. De to ting udelukker ikke nødvendigvis hinanden. Der er dog både fortalere for flere fælles aktiviteter, som alle de unge pålægges at deltage i, og fortalere for mere én til én-tid, hvor den enkelte unge får mulighed for at bestemme, hvad der skal ske.

5.1 Anerkendelse, tillid og stabilitet

Som sagt har medarbejderne samstemmende en opfattelse af, at en anerkendende tilgang, hvor medarbejderne viser, at og hvordan de er til rådighed uden at presse de unge, er det, der virker for de unge: "Peter var helt lukket og kunne ikke udtrykke følelser. Det, der har gjort en forskel, er at snakke om tingene, når den lille lejlighed byder sig. Det kræver god tid og ikke for mange vagtskift" (interview med med-arbejder). Eller som en anden udtrykker det: "Jeg møder ham, hvor han er. Hvis der er et lille hul, fanger jeg ham. Er tydelig omkring, hvornår jeg kommer igen, og hvad vi skal lave" (interview med medarbejder). Samtidig fortæller de, at det, at medarbejdergruppen har været relativt stabil siden Allus opstart, gør, at de unge har oplevet at kunne stole på medarbejdernes reelle interesse og derfor er kommet i gang med en positiv udvikling: "Medarbejderne har vist, at de er til at regne med. Han oplever sig set, hørt og anerkendt" (interview med medarbejder).

Den anerkendende pædagogiske metode kræver tid og tålmodighed, og resultaterne af arbejdet viser sig ofte et stykke tid efter, at det har fundet sted.

5.2 Relationsopbygning og selvbearbejdning

5.2.1 Omorganisering af vagtplanen og én til én-tid

De fleste medarbejdere ønsker sig bedre mulighed for at arbejde intenst med de unge. De ønsker mulighed for selv at kunne følge op, når de har oplevet, at den unge har udvist interesse for en aktivitet eller har åbnet op for at tale om noget personligt. Og de ønsker at kunne fastholde de unge i en selvbearbejdningsproces, selv når det gør ondt. Ofte oplever de en frustration ved de mange vagtskift, idet ting, der sættes i gang om morgenen af én medarbejder, ikke bliver fulgt op af den med-arbejder, der møder ind om eftermiddagen – ikke på grund af manglende overlevering, men fordi en tillidsopbygning eller en selv-bearbejdning er afhængig af et individuelt tillidsforhold og en oplevelse af den enkelte medarbejders personlige interesse.

De fleste medarbejdere ønsker sig derfor, at vagtplanen lægges om, så medarbejderne primært har hele dage eller døgnvagter, således at de unge primært møder de samme to medarbejdere hele dagen. Medarbejderne udtrykker det således:

"På Allu er der for mange voksenskift til, at man kan få nogle lange forløb, hvor man kan bygge relationer op" (interview med medarbejder).

"Det er et problem, at der er så mange skiftende vagter. Det var nemmere, hvis man var to hele dagen. Så man kan følge dem en hel dag. Det kommer ikke til at kunne lade sig gøre, når vi er så mange" (interview med medarbejder).

"Relationsarbejdet er vigtigt for at få kontakt og derved få mulighed for at give barnet mulighed for at reflektere. Fange øjeblikket. [Det er] lidt svært med skiftende arbejdstider" (interview med medarbejder).

Ved første besøg i denne evaluering talte flere af medarbejderne desuden om behovet for mere én til én-tid mellem den unge og den medarbejder, han eller hun føler sig tættest knyttet til. I løbet af evalueringsperioden er dette blevet indført, hvilket medarbejderne oplever, at de unge sætter pris på.

5.2.2 Væk fra Nuuk

For at få mulighed for at arbejde intensivt med de unge foreslår de fleste medarbejdere, at de i meget højere grad får mulighed for at tage de unge med på korte og længere ture i det fjeld- og fjordlandskab, der omgiver Nuuk. Formålet med disse ture er at skabe et rum, hvor medarbejderne kan fastholde den unge i en intensiv pædagogisk proces, som den unge ikke umiddelbart kan flygte fra. Det at de unge, mens de er i naturen, i højere grad er afhængige af medarbejderne, vil efter med-arbejdernes mening på en positiv måde tvinge dem til at stole på medarbejderne og gøre dem modtagelige for, at medarbejderne kan hjælpe dem:

"Det er også altid en god idé at være afsted. Der kan man tage konflikterne, fordi de ikke kan flygte. Man bliver lige pludselig lille. Man er tvunget til at være med de voksne. Der er ikke noget, der forstyrrer" (interview med medarbejder).

Medarbejderne ser dog også et formål i sig selv i at give de unge mange flere naturoplevelser, da de dels finder, at ophold i naturen i sig selv kan være en kilde til følelsesbearbejdning, og dels ser det at kunne klare sig i den vilde grønlandske natur som en meget vigtig del af den grønlandske kultur, der vil give de unge en personlig og kulturel selvbevidsthed og stolthed.

I en vestlig kultur ville det være oplagt at bruge samtalerapi hos en psykolog som middel til at hjælpe de unge til at åbne op for deres følelser og bearbejde traumatiske oplevelser fra deres opvækst. Mælkebøttecentret har en tilknyttet dansksproget psykolog, som de unge kan benytte, hvis de ønsker det. Det er dog relativt sjældent, at de unge benytter denne mulighed, hvilket medarbejderne forklarer dels med sprogforskellen og dels med påvirkningen fra den grønlandske kultur.

Naturoplevelserne ses af flere medarbejdere som et alternativ til psykologhjælp, der kan hjælpe de unge, der ofte har vanskeligt ved at udtrykke sig verbalt. Således fortæller medarbejderne:

De skal væk fra hverdagen og mærke sig selv fysisk. Fysiske erfaringer åbner op for følelsesmæssige erfaringer (interview med medarbejder).

Når man er i naturen, kommer man til at tænke rigtig meget. Man kommer til at være mere inde i sit eget hoved. Man vil lære sig selv at kende – det har de brug for (interview med medarbejder).

Vi så med Julius, hvordan en overnatningstur ud i naturen var med til at gøre ham stolt og åbne ham op. [...] Det behøver ikke være mange dage – det kan være to-tre timer. Lars og Lise har været vant til at sejle og jage. De bliver begrænset i deres udvikling på det område (interview med medarbejder).

For en del af medarbejderne er jagt og fiskeri en uomgængelig del af disse naturoplevelser, idet de finder, at det selv at skyde og fange sin mad er en vigtig del af at blive voksen i Grønland:

Jeg har efterspurgt, at vi tager mere ud i naturen – tage på jagt. Det er ikke blevet til noget. Mens deres jævnaldrende skyder deres første rensdyr, må de ikke, fordi de bor på børnehjem. Rasmus har efterspurgt det flere gange. Det vil være en succesoplevelse. Har man selv prøvet det, ved man hvor stolt man er, når man har skudt den, og den bliver serveret. Når man fisker og fanger, giver det meget. Det er sådan noget, jeg savner (interview med medarbejder).

Den grønlandske lovgivning forbyder børn at håndtere våben. I praksis håndhæves denne lovgivning dog ikke systematisk, og det er således almindeligt, at grønlandske forældre lærer deres børn selv at håndtere jagtvåben, fra de er 11-12 år (se fx Christensen 2012). Nogle institutioner har dispensation til at opbevare våben og tage de unge med på jagt. Af sikkerhedshensyn har Mælkebøttecentret dog valgt at håndhæve mere restriktive regler omkring jagtvåben. Det er der gode grunde til, da Mælkebøttecentret i sidste ende ville skulle påtage sig ansvaret, hvis der skete en ulykke. Det ligger uden for denne evalueringens formål og muligheder at vurdere, om det er muligt at opbevare og håndtere våben på en sikker måde. Da spørgsmålet var et markant element i interviewene med medarbejderne, har jeg valgt alligevel at medtage det.

Ud over at medarbejderne ser naturoplevelser som en måde, hvorpå de kan skabe bånd mellem sig selv og den enkelte unge, og en måde, hvorpå den unge kan bearbejde sine egne følelser, ser de også naturmuligheder som en mulighed for at skabe et fællesskab internt mellem de unge. Når de unge befinder sig i Nuuk, er den store aldersspredning normalt en barriere for fælles aktiviteter, men de indbyrdes interesseforskelle nedtones, når de befinder sig i naturen:

Det er en udfordring at få skabt et sammenhold mellem ungerne og mellem personalet. Vi mangler rød tråd - alt burde blive bygget op omkring sport og udeliv. Det ville passe

til nogen af de unge. Der skulle kæmpes nogle kampe, men uanset hvad ville de få noget ud af det. Der mangler noget liv (interview med medarbejder).

De unge kan godt lide at være i Kapisillit – der kommer mere kontakt til børnene, når der ikke er andre tilbud. De unge er svære at få til at deltage i de samme tilbud [...]. Relationerne mellem de unge er meget svage – de siger slet ikke hej til hinanden (interview med medarbejder).

Medarbejderne ser således naturoplevelser – herunder jagt og fiskeri – som en måde at etablere et tillidsbånd til de unge på, der kan gøre det nemmere at arbejde pædagogisk med de unge, som en måde de unge kan lære sig selv at kende på og opnå personlig stolthed samt kulturelt tilhørsforhold på, og endelig som et middel til at etablere et fællesskab mellem de unge i Allu.

Medarbejdere i og uden for Allu påpeger dog, at ture, hvor de unge tages væk fra deres hverdagsmiljø, ikke må medføre, at de unge, der netop profiterer af Allus tætte integration med det øvrige samfund i Nuuk, mister denne integration. Man er derfor nødt til at sikre, at de unge, der skal passe en arbejdsplads eller en praktikplads, kan blive i huset sammen med nogle få medarbejdere, samtidig med at andre unge tager på tur. Hvis de unge tages væk fra Nuuk i mere end et par dage, er det vigtigt at sikre, at de ikke kommer bagud i forhold til skolegang.

5.2.3 Magtanvendelse

De fleste medarbejdere oplever magtesløshed, når de gang på gang må lade en ung gå fra Allu, velvidende at han eller hun ryger hash, forsømmer sin skolegang og måske begår kriminalitet. Magtanvendelsesloven giver dem mulighed for at tilbageholde den unge de første 14 dage af dennes ophold. Derefter er der mulighed for at anvende magt, hvis den unge er til fare for sig selv eller andre.

Flere medarbejdere diskuterer i interviewene, hvor grænsen går i forhold til "at være til fare for sig selv", og anfører, at manglende magtanvendelse over for de unge kan ses som et udtryk for omsorgssvigt, magtesløshed og ligegyldighed:

Vi må ikke gøre det, almindelige forældre ville gøre – hente dem og tage dem med hjem. Selvom jeg synes, det er omsorgssvigt at lade dem rende rundt om aftenen (interview med medarbejder).

Det er en barriere for arbejdet i Allu, at der ikke er mulighed for at sætte handling bag ordene. I sidste ende handler det om, at de kan mærke, at man vil dem, og at man ikke giver op. Det er der ikke nogen voksne, der har gjort [for dem], andet end hvis de skulle have en lussing. De fleste omsorgssvigtede unge lugter, at der ikke er handling bag ordene. Det skal være sidste udvej, men de skal vide, at det er en mulighed (interview med medarbejder).

Hvis vi skal nå mere med dem, skal vi kræve mere af dem, og det vil skabe nogle konflikter, hvor vi bliver nødt til at stå fast. Vi skal have magten i baghånden for at kunne gå ind i konflikterne. De går med deres frustrationer. Den bærer de selv, men den skal vi bære for dem (interview med medarbejder).

Medarbejderne ønsker sig altså øgede magtbeføjelser for at kunne yde mere omsorg og beskytte de unge mod sig selv. De lægger vægt på, at der ikke er tale om straf, og at man skal være påpasselig med at bruge magten. Det skal være en potentiel magt, der, ifølge medarbejderne, vil

gøre, at nogle af de unge, der har sværest ved at falde til i Allu og sværest ved at fatte tillid til medarbejderne, vil blive nemmere at nå, fordi de ikke selv i så høj grad er ansvarlige for at vælge Allus hjælp til.

5.3 Fællesskab eller individuel tilgang

Nogle medarbejdere tager fat i hverdagsstrukturen og overvejer, om man gennem en strammere struktur med flere faste samlingstidspunkter vil kunne skabe mere rum for at nå de unge:

Allu har en struktur for hverdagen, men den holdes ikke altid. Det kunne være godt med lidt flere holdpunkter i form af eftermiddagsmad og aftenkaffe, der ville samle de unge på fællesområderne lidt mere (interview med medarbejder).

Vi overvejer faste rutiner med lektielæsning omkring kl. 17. [Der er] brug for lidt tydeligere rutiner for de børn, der har sværest ved det (interview med medarbejder).

Da mange af de unge går til fritidsaktiviteter eller på arbejde om eftermiddagen, og da grønlandske unge generelt ikke har mange lektier for, kan det dog være vanskeligt i praksis at indføre mere fælles struktur i løbet af dagligdagen.

5.4 Betydningen af grønlandsk og dansk sprog

Som beskrevet i kapitel 2 har en del af de unge vanskeligt ved at forstå og formulere sig frit på dansk. Medarbejderne oplever, at nogle af de unge i højere grad trækker sig, når det indbyrdes sprog i for høj grad er dansk, og de oplever, at en grønlandsk kulturbaggrund er en fordel i forhold til at forstå de unges handlinger og udtryksformer. Samtidig angiver de dog, at en bedre beherskelse af dansk er en fordel for de unge, der vil videre i uddannelsessystemet. Og de oplever, at sproget med tiden mister sin betydning som barriere mellem medarbejdere og unge, i takt med at de i øvrigt lærer hinanden at kende:

I starten var alle danskere nogle idioter. Den snak hører vi ikke længere. Flere er blevet bedre til dansk, fordi vi har danske medarbejdere. Engang imellem ville de ønske, at vi alle kunne tale grønlandsk. Det kan være grunden til, at de strejfer (interview med medarbejder).

Selvom sprogets betydning altså mindskes, når de unge lærer de dansksprogede medarbejdere at kende, er det vigtigt at forstå, at oplevelsen af at føle sig hjemme, indgå i en relation og åbne op for sine følelser, hænger sammen med, at man har mulighed for at tale sit modersmål. Det er derfor vigtigt at fastholde, at Allu så vidt muligt har en stor andel ansatte, der både kan grønlandsk og dansk.

5.5 Arbejdsvilkår, efteruddannelse og supervision

Generelt oplever medarbejderne, at arbejdsvilkårene, sammenlignet med lignende arbejdspladser i Grønland, er gode, og at lønnen er acceptabel. Dog kunne de godt tænke sig bedre aflønning på ture med overnatning.

Medarbejderne uden uddannelse sætter pris på den efteruddannelse, de får, og oplever, at de mest erfarne medarbejdere er gode til at lære fra sig i forhold til de mindre erfarne. De uddannede medarbejdere oplever dog ikke, at efteruddannelsen giver dem noget, de ikke i forvejen har lært på deres uddannelse. Generelt oplever medarbejderne, at de er klædt på til arbejdet, men enkelte efterlyser flere redskaber til at analysere og forstå, hvorfor de unge gør, som de gør, for i større grad at kunne forstå mekanismerne, der ligger bag de unges adfærd.

5.6 Opsamling

Der er enighed blandt medarbejderne om, at den anerkendende, tålmodige tilgang til de unge, som de praktiserer, virker, og at det for en del unge er det, der skal til, for at de åbner op og begynder at forholde sig til sig selv og begynder at drømme om fremtiden. For nogle sker det af sig selv, for andre er der brug for nogle rammer, der fastholder dem i relationerne og fastholder dem i at arbejde med sig selv.

Allus medarbejdere foreslår, at en større del af vagterne tilrettelægges, så medarbejderne har hele dage eller døgn sammen med de unge og derfor bedre kan følge op på de ting, de sætter i gang sammen med de unge. De foreslår desuden bedre muligheder for at tage væk fra Nuuk på kortere og længere ture. Det primære formål med turene er at fastholde de unge i relationen til de voksne og fastholde dem i at forholde sig til deres vanskelige følelser. Derudover spiller naturoplevelser og evnen til at begå sig i naturen en vigtig rolle i opbygningen af fællesskab, selvværd og kulturelt tilhørsforhold.

Medarbejderne oplever til tider en vis magtesløshed, når de skal håndtere de ambivalente unge, der har sværest ved at falde til i Allu. De efterspørger derfor en fælles diskussion af Allus tolkning af den grønlandske magtanvendelseslovgivning.

Derudover har medarbejderne diskuteret betydningen af det grønlandske sprog i opbygningen af relationer og tillid til de grønlandske børn. Der er enighed om, at de grønlandske børn har nemmest ved at åbne sig op over for grønlandsktalende medarbejdere. Evalueringen viser dog også, at det danske sprogs betydning som barriere for relationsopbygning mindskes, jo længere tid de unge og medarbejderne har kendt hinanden.

Generelt sætter medarbejderne pris på arbejdsvilkårene i Allu. De har et godt kollegialt samvær og samarbejde og føler sig godt rustede til arbejdet. De efterlyser dog mere viden om baggrunden for de unges handle-mønstre.

LITTERATUR

- Christensen, E. (2009): *Børn i Grønland. En kortlægning af 0-14-årige børns og familiers trivsel*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 09:01
- Christensen, E. (2013a): *Børn i Mælkebøtten. Fra socialt udsat til mønsterbryder?* København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 13:30.
- Christensen, E. (2013b): *Ilasiq. Evaluering af en bo-enhed for udsatte børn*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 13:05
- Christensen, S. (2012): "Forfædrenes land som pædagogisk resurse". I: K. Halvorsen & S.G. Olsen (red.): *Socialpædagogik i Grønland*. Iluliissat: Socialpædagogisk seminarium.
- Højlund, S. (2006): Hjemlighed som pædagogisk strategi i O.S. Kristensen (red): *Mellem omsorg og metode – tværfaglige studier i institutionsliv*. Viborg: Forlaget PUC, CVU Midt-Vest.
- Højlund, S. (2009): "Hjemlighed som velfærdsparadoks. Om iscenesat autenticitet i døgninstitutioner for anbragte børn". *Tidsskrift for Antropologi*, 59/60: 49-67.
- Misser, H.L. (2013): "Behandlingspædagogik". I: J. Christiansen & B.D. Mårtensson (red.): *Pædagogik i døgninstitutionen*. Frederikshavn: Dafolo.
- Mælkebøttecentret (2015): *Drejebog for udarbejdelse af behandlingsplan – unge*. Internt arbejdsredskab.
- Mælkebøttecentret (2017): Info- og Ydelseskatalog.
http://www.mb.gl/images/Dokumenter/MBC_ydelseskatalog_januar_2017_DK.pdf.

**VIDEN I
VELFÆRD**

DET NATIONALE FORSKNINGS-
OG ANALYSECENTER FOR VELFÆRD

ALLU

Evaluering af et botilbud for udsatte unge

Allu er et botilbud for seks 12-18-årige grønlandske unge, der er anbragt uden for deres familie. Botilbuddet har eksisteret siden 2014 og er en del af Mælkebøttecenteret, der ligger i Nuuk.

Formålet med Allu er at tilbyde udsatte unge et familielignende hjem med en regelmæssig hverdagsstruktur, samtidig med at de har mulighed for at bevare kontakten til deres familie og eventuelle ressourcer i deres opvækstmiljø. Målet er, at de unge bliver bedre i stand til at klare sig selv, både privat og på arbejdsmarkedet.

Denne evaluering beskriver forholdene i Allu og vurderer, hvilken betydning det har for de unge at bo der. Evalueringen beskriver bl.a., hvordan de unge, der bor i Allu, udvikler sig og hvordan Allus rammer og pædagogik understøtter de unges trivsel og udvikling.

Evalueringen er bestilt og finansieret af Mælkebøttecenteret.

